

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ:

ΠΩΣ ΘΑ ΖΕΣΤΑΘΕΙ ΞΑΝΑ Η «ΜΗΧΑΝΗ» ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΤΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΟΥΝΤΑΙ,
ΤΙ ΚΑΝΟΥΜΕ ΛΑΘΟΣ,
ΤΙ ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΧΑΡΑΞΟΥΜΕ

ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ:

Γιώργος Οικονομίδης, Πρόεδρος και Καθηγητής του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών, ΟΠΑ

Σαράντης Καλυβίτης, Καθηγητής του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών, ΟΠΑ

Ειρήνη Θωμαΐδου, Λέκτορας στο City, University of London

Μαργαρίτα Κατσιμή, Καθηγήτρια του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών, ΟΠΑ

Αποστόλης Φιλιππόπουλος, Καθηγητής Τμήματος Οικονομικής Επιστήμης, ΟΠΑ

Θωμάς Μούτος, Κοσμήτορας της Σχολής Οικονομικών Επιστημών και Καθηγητής του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών, ΟΠΑ

Θεόδωρος Παναγιωτίδης, Καθηγητής Τμήματος Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

editorial

Η εξωστρέφεια κλειδί για την ανάπτυξη

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΠΟΥΡΑΝΤΖΗΣ
Πρύτανης του ΟΠΑ

Διανύουμε μια ιστορική περίοδο μετασχηματισμών, εξελίξεων και ανακατανομής της ισχύος στο διεθνές περιβάλλον που επηρεάζουν σημαντικά κάθε εθνικό οικοσύστημα, οικονομικό και κοινωνικό. Η χώρα μας, παρά τις αλληπάλληλες κρίσεις, οικονομική/υγειονομική/ενεργειακή, δείχνει να αντέχει, να προσαρμόζεται και να εμφανίζει σημαντικά στοιχεία ανάκαμψης που προδιαγράφουν ένα ελπιδοφόρο μέλλον. Η εξωστρέφεια, όταν στηρίζεται στην ανταγωνιστικότητα, καθίσταται σημαντικό γνώρισμα της δυναμικής οικονομίας. Είναι το χαρακτηριστικό που ανακατευθύνει, προσαρμόζει την ελληνική οικονομία στη σύγχρονη διεθνή πραγματικότητα. Αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για να τεθεί η χώρα σε τροχιά σταθερής ανάπτυξης και χρειάζεται να ενσωματωθεί στους στόχους και τη στρατηγική κάθε σημαντικού οργανισμού, δημόσιου ή ιδιωτικού.

Στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών η εξωστρέφεια αποτελεί στρατηγικό πυλώνα για την ανάπτυξη του Ιδρύματος. Οι διεθνείς συνεργασίες με κορυφαία πανεπιστήμια του εξωτερικού, οι υψηλές κατατάξεις του ΟΠΑ στις διεθνείς αξιολογήσεις έγκριτων διεθνών φορέων, η άμεση σύνδεσή του με την αγορά εργασίας και η υψηλή απορροφητικότητα των φοιτητριών και φοιτητών του, οι δράσεις επιχειρηματικότητας και καινοτομίας που προσφέρει σε ερευνητές, φοιτητές και επιχειρήσεις, καταδεικνύουν τη μεγάλη προσπάθεια που εξελίσσεται στο Πανεπιστήμιο για την ανάπτυξή του.

Παράλληλα, ο στρατηγικός πυλώνας της κοινωνικής ευθύνης και προσφοράς του Ιδρύματος συνδέει την ανάπτυξη με το κοινωνικό πρόσημο που απαιτείται για ένα σύγχρονο Πανεπιστήμιο. Η ανάπτυξη του εθελοντισμού, οι συνεργασίες και οι δράσεις προς όφελος ευπαθών κοινωνικών ομάδων, η καλλιέργεια κουλτούρας για κοινωνική προσφορά, η διάχυση της έρευνας και της γνώσης αποτελούν, πλέον, αναπόσπαστο μέρος της ταυτότητας του ΟΠΑ.

Στο αφιέρωμα του τεύχους αυτού, επτά επιστήμονες-οικονομολόγοι παρουσιάζουν σημαντικά δομικά χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας και αναλύουν τις μακροοικονομικές προκλήσεις που καλείται η χώρα να αντιμετωπίσει προκειμένου να διατηρήσει μακροχρόνια ικανοποιητικούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης.

Εκ μέρους των Πρυτανικών Αρχών του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών σας εύχομαι να περάσετε όμορφες γιορτές, με υγεία και αισιοδοξία για τη Νέα Χρονιά!

PROJECT ΙΣΟΤΗΤΑ

Με αλλαγή κουλτούρας η πραγματική Ισότητα

Της **ΣΑΝΔΡΑΣ ΚΟΕΝ**, Καθηγήτριας του Τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΟΠΑ, Μέλους της Επιτροπής Ισότητας Φύλων (ΕΙΦ) του Ιδρύματος

Η Επιτροπή Ισότητας των Φύλων (ΕΙΦ) είναι κάτι νέο για το ΟΠΑ. Θα μπορούσε κάποιος να πει ότι ίσως δεν υπάρχει ανάγκη για μια τέτοια Επιτροπή, καθώς στο Ίδρυμά μας δεν υπάρχουν εμφανή προβλήματα (αν)ισότητας. Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει ότι η ενημέρωση και η επικοινωνία θεμάτων που αφορούν την Ισότητα των Φύλων δεν έχει αντικείμενο. Το αντίθετο μάλλον. Μπορεί να προκαλέσει δεύτερες σκέψεις για θέματα που ίσως θεωρούνται δεδομένα, παγιωμένα και δύσκολο να αλλάξουν. Δεύτερες σκέψεις πάνω σε ζητήματα που ίσως δεν είχαμε καν σκεφτεί ότι μπορεί να είναι προβληματικά και να δημιουργούν εμπόδια στην επίτευξη ουσιαστικής ισότητας. Παράλληλα, να υπογραμμίσει τομείς που φαίνεται ότι η ισότητα έχει κατακτηθεί σε ικανοποιητικό βαθμό.

Οριοθετώντας το ζήτημα της ισότητας των φύλων στα δύο βιολογικά φύλα, γυναίκες και άνδρες, και σε θέματα εκπροσώπησης, προκειμένου η ισότητα να είναι ουσιαστική, δεν θα πρέπει να περιορίζεται μόνο στο τυπικό. Για παράδειγμα, υπάρ-

χει νομοθεσία που απαιτεί συγκεκριμένη ποσόστωση γυναικών στα Διοικητικά Συμβούλια των επιχειρήσεων, καθώς και στα ψηφοδέλτια για τις δημοτικές και εθνικές εκλογές. Ωστόσο, η πραγματική ισότητα επιτυγχάνεται μόνο με αλλαγή στην κουλτούρα. Όταν, δηλαδή, χωρίς να επιβάλλονται θεσμοθετημένοι περιορισμοί, καταβάλλεται συνειδητά προσπάθεια να υπάρχει ισότιμη εκπροσώπηση τόσο των ανδρών όσο και γυναικών σε όλες τις περιπτώσεις που δημιουργούνται ομάδες, επιτροπές και συμβούλια και μάλιστα όταν κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει γίνονται παρεμβάσεις ώστε να επιτευχθεί. Θα μοιραστώ μαζί σας μια πρόσφατη προσωπική εμπειρία, που αφορά στους συμμετέχοντες στην κεντρική εισαγωγική ομιλία σε ένα ακαδημαϊκό συνέδριο. Οι τοπικοί διοργανωτές είχαν προσκαλέσει ένα panel αποκλειστικά αποτελούμενο από άνδρες. Ένας συνάδελφος – άνδρας – της οργανωτικής επιτροπής του ακαδημαϊκού δικτύου, υπό τη σκέπη του οποίου γίνονταν το συνέδριο, θεώρησε κάτι

τέτοιο απαράδεκτο και απαίτησε να αλλάξει η σύνθεση του panel. Παράλληλα, σημείωσε ότι το πανεπιστήμιό του δεν καλύπτει τα έξοδα συμμετοχής σε συνέδρια όπου φαίνεται ότι δεν υιοθετούνται εμφανείς προϋποθέσεις ισότητας των φύλων, αποδοκιμάζοντας με τον τρόπο αυτόν εμπράκτως τέτοιες συμπεριφορές. Αυτό το παράδειγμα καταδεικνύει ότι για να επιτευχθεί ισότητα, τουλάχιστον στην εκπροσώπηση, απαιτούνται δυναμικές ενέργειες όταν καθίσταται εμφανές ότι κάποιες αναμενόμενες, απαραίτητες και εύλογες συμπεριφορές δεν υιοθετούνται. Τέτοιες δυναμικές ενέργειες μπορούν να γίνουν από όλες και όλους από εμάς, αρκεί να μπορούμε να αναγνωρίσουμε τις περιπτώσεις που απαιτούν παρέμβαση. Οι δράσεις της Επιτροπής Ισότητας των Φύλων θα μας επιτρέψουν να μπορούμε να αναγνωρίζουμε αυτές τις περιπτώσεις ευκολότερα και με τον τρόπο αυτόν να λειτουργήσουμε όλες και όλοι προς την κατεύθυνση της αναγκαίας αλλαγής στην κουλτούρα.

Την επιστημονική παρουσία της Σχολής Διοίκησης του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΟΠΑ) σε διεθνές επίπεδο επιβεβαίωσε για ακόμη μία φορά ο έγκριτος διεθνής φορέας αξιολόγησης Eduniversal, ο οποίος δημοσιοποίησε πρόσφατα τη φετινή του κατάταξη με τα 1.000 καλύτερα «Business Schools» από 154 χώρες για το 2022.

Η κατάταξη αυτή αξιολογεί τα «Business Schools» σύμφωνα με τη διεθνή τους φήμη σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο, ενώ πρόσθετα κριτήρια κατάταξης αποτελούν οι ακαδημαϊκές πιστοποιήσεις, οι θέσεις που αυτά καταλαμβάνουν σε πληθώρα άλλων διεθνών κατατάξεων, η συμμετοχή τους σε διεθνείς και

Η ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΟΠΑ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΑ 300 ΚΑΛΥΤΕΡΑ BUSINESS SCHOOLS ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ

ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

4 PALMES TOP BUSINESS SCHOOL

EDUNIVERSAL RANKING 2022 BUSINESS SCHOOLS

«Η διεθνής αναγνώριση της Σχολής Διοίκησης Επιχειρήσεων του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών αποτελεί μια ακόμα επιβράβευση του ερευνητικού και διδακτικού έργου των μελών ΔΕΠ του Ιδρύματος» δήλωσε ο Αντιπρύτανης Έρευνας του ΟΠΑ Καθηγητής Γιώργος Λεκάκος

εθνικούς εκπαιδευτικούς οργανισμούς, καθώς και οι ψήφοι των Πρυτάνεων των 1.000 συμμετεχόντων Business Schools. Έτσι, με τη χρήση των κριτηρίων αυτών επιτυγχάνεται η κατάταξη των «Business Schools» των Πανεπιστημίων σε πέντε κατηγορίες διάκρισης. Η Σχολή Διοίκησης Επιχειρήσεων του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών έλαβε 4 αστέρια διάκρισης που το κατατάσσουν στη δεύτερη υψηλότερη κατηγορία («4 Palmes League - Top Business Schools»), καθώς και στα 300 καλύτερα Business Schools του κόσμου! Η Σχολή Διοίκησης Επιχειρήσεων του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών ήταν το μόνο «Business School» Ελληνικού Πανεπιστημίου που κατατάχθηκε στην κατηγορία «4 Palmes» ανάμεσα σε διακεκριμένα Business Schools. Στην ίδια κατηγορία διάκρισης («4 Palmes League - Top Business Schools»), κατατάσσονται, μαζί με το Business School του Οικονομικού Πα-

Στα 300 «Top Business Schools» παγκοσμίως σύμφωνα με την Eduniversal

Μία ακόμη διάκριση για τη Σχολή Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΟΠΑ

νεπιστημίου Αθηνών, και υψηλού κύρους αντίστοιχες Σχολές Διοίκησης Πανεπιστημίων του εξωτερικού, όπως το Johns Hopkins University Carey Business School, το Kelley School of Business του Indiana University, το Business School του Strathclyde University και το Management School του Lancaster University. «Η διεθνής αναγνώριση της Σχολής Διοίκησης Επιχειρήσεων του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών αποτελεί μια ακόμα επιβράβευση του ερευνητικού και διδακτικού έργου των μελών ΔΕΠ του Ιδρύματος» δήλωσε σχετικά ο Αντιπρύτανης Έρευνας του ΟΠΑ Καθηγητής Γιώργος Λεκάκος, για να προσθέσει ότι «τα παραπάνω αναδεικνύουν τις ευθύνες μας να λειτουργήσουμε ως πρότυπο σπουδών διοίκησης επιχειρήσεων στην Ελλάδα και παράλληλα να αναλάβουμε πρωτοβουλίες που θα εδραιώσουν τη θέση μας μεταξύ των κορυφαίων Business Schools παγκοσμίως».

Της ΛΙΖΕΤΑΣ ΣΠΑΝΟΥ

Ο εθελοντισμός, η διάθεση κοινωνικής προσφοράς και η ποιοτική μουσική έγιναν ένα «μείγμα» που εντυπώσισε και συγκίνησε εκατοντάδες ανθρώπους το βράδυ της 14ης Νοεμβρίου στο κατάμεστο Christmas Theater, όπου και το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών διοργάνωσε τη μεγαλύτερη συναυλία για φιλανθρωπικό σκοπό που έχει γίνει από Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα στη χώρα μας. Έτσι, η συναυλία αποτέλεσε μια ιδιαίτερη στιγμή, μια μοντέρνα και εντυπωσιακή διοργάνωση την οποία παρακολούθησαν νέοι και νέες, μέλη της κοινότητας του Ιδρύματος, αλλά και μεγαλύτεροι, καθηγητές, καθηγήτριες και μέλη της διοίκησής του.

Όλοι μαζί υποδέχθηκαν στη σκηνή του Christmas Theater το μουσικό συγκρότημα Gadjo Dilo, για να τραγουδήσει και να ξεσηκώσει το κοινό με σκοπό τη συγκέντρωση ποσού για την αγορά σχολικού μεταφοράς ΑμεΑ του φιλανθρωπικού σωματείου «Ερμής».

Στον χώρο της συναυλίας βρίσκονταν από νωρίς εκατοντάδες νέοι, οι Πρυτανικές Αρχές του Ιδρύματος, το Προεδρείο και τα μέλη του σωματείου «Ερμής», ο Αντιπεριφερειάρχης Κεντρικού Τομέα Αθηνών κ. **Γιώργος Δημόπουλος**, ο Πρύτανης του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου Καθηγητής **Ανδρέας Μπουντουβής**, καθώς και πολλοί ακόμη εκπρόσωποι της ακαδημαϊκής κοινότητας της χώρας και πολίτες όλων των ηλικιών. Συγκινητική ήταν έτσι η συμμετοχή της πλειονότητας των μελών του ΟΠΑ στη διοργάνωση, αλλά και των χορηγών και των επιχειρήσεων που αγόρασαν εισιτήρια για το προσωπικό τους ή συνεισέφεραν με οποιονδήποτε τρόπο στον κοινωνικό σκοπό της εκδήλωσης. Μεγάλη ήταν η προσφορά σε όλα αυτά της ομάδας των εθελοντών φοιτητών και φοιτητριών του ΟΠΑ που συνεργάστηκαν με ενθουσιασμό για όλο το χρονι-

Όλοι μαζί σε έναν κοινό σκοπό με... οδηγό τη μουσική!

Κοινωνική προσφορά με κέφι και καλή διάθεση στη μεγαλύτερη συναυλία για φιλανθρωπικό σκοπό που έχει διοργανωθεί ποτέ από ΑΕΙ

κό διάστημα διοργάνωσης της συναυλίας. «Είναι μεγάλη η χαρά και η συγκίνηση βλέποντας την απήχηση που συγκέντρωσε η συναυλία μας» δήλωσε επ' αυτών ο Πρύτανης του Ιδρύματος, Καθηγητής **Δημήτρης Μπουραντώνης**. «Το ΟΠΑ έχει υιοθετήσει ως βασικό στρατηγικό πυλώνα ανάπτυξής του την εξωστρέφεια, με ιδιαίτερη έμφαση στην Κοινωνική Προσφορά σε ευπαθείς ομάδες» αναφέρει.

«Στο πλαίσιο αυτής της στρατηγικής διοργανώσαμε μια μουσική εκδήλωση που σκοπό είχε

τη συλλογή χρημάτων - πόρων προκειμένου να αγοραστεί από τα έσοδα της εκδήλωσης ένα σχολικό λεωφορείο μεταφοράς συνανθρώπων μας που έχουν ιδιαίτερες δυσκολίες, που έχουν ιδιαίτερες ανάγκες και οι οποίοι τελούν υπό την προστατευτική σκέπη του σωματείου «Ερμής»» εξηγεί.

«Η εκδήλωση ήταν μία από τις πλέον σημαντικές που έχουμε κάνει ως ΟΠΑ και θεωρούμε ότι πρώτη ευθύνη του Ιδρύματος είναι να συμπράξει με αίσθηση ευθύνης και καθήκοντος στην ισότιμη συμμετοχή στην κοινωνία

ανθρώπων που έχουν δυσκολίες και οι οποίοι απαιτούν με τον δικό τους τρόπο τη δική τους ισότιμη συμμετοχή στην κοινωνία. Για αυτόν τον λόγο η πανεπιστημιακή κοινότητα του Ιδρύματος, το διδακτικό και διοικητικό προσωπικό μαζί με τους φοιτητές και τις φοιτήτριες βρέθηκαν εδώ προκειμένου να συμμετάσχουν σε μια εκδήλωση η οποία τονώνει τη συνεκτική κοινότητα του Ιδρύματος και έχει μια πρόσθετη κοινωνική αξία» καταλήγει ο κ. Μπουραντώνης.

Στην ίδια κατεύθυνση, ο Καθηγητής **Κωνσταντίνος Δράκος**,

Αντιπρύτανης Οικονομικού Προγραμματισμού και Υποδομών του ΟΠΑ και Υπεύθυνος Προγράμματος Κοινωνικής Ευθύνης και Προσφοράς, εξήγησε ότι «η συναυλία που διοργανώθηκε από το Ίδρυμά μας ήταν μια βραδιά προσφοράς και γιορτής στο πλαίσιο του Προγράμματος Κοινωνικής Ευθύνης και Προσφοράς του και είχε φιλανθρωπικό σκοπό: συγκεκριμένα, την ενίσχυση του φιλανθρωπικού σωματείου «Ερμής»».

«Ταυτόχρονα, μέσα από τη συναυλία υποδεχθήκαμε και καλω-

Ο Πρόεδρος του Σωματείου «Ερμής» κ. Αριστείδης Παναγός απονέμει τιμητική πλακέτα στον Πρύτανη του ΟΠΑ Καθηγητή Δημήτρη Μπουραντώνη

σορίσαμε τους νέους φοιτητές και φοιτήτριές μας» συνέχισε. «Και τα μηνύματα που βγαίνουν από αυτή τη βραδιά είναι της Κοινωνικής Προσφοράς και Αλληλεγγύης» κατέληξε ο Αντιπρύτανης του Ιδρύματος ευχαριστώντας ταυτόχρονα όσους εργάστηκαν για τη διοργάνωση της εκδήλωσης. «Είναι πολύ ωραίο τελικά να εκπληρώνεις έναν διπλό σκοπό: να διασκεδάσεις και να συνεισφέρεις σε έναν τόσο σημαντικό κοινωνικό σκοπό» είπε στη συνέχεια ο υπεύθυνος Επικοινωνίας του ΟΠΑ κ. Νίκος Κυρέζης.

ΤΙ ΛΕΝΕ ΟΙ ΝΕΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ

«Τα συναισθήματα είναι μοναδικά» δήλωσε στην «ΟΠΑ News» η φοιτήτρια του Ιδρύματος Αλκέα Χασμάδι. «Ο εθελοντισμός δεν έχει ανταλλάγματα! Προσφέρεις ανιδιοτελώς. Μέσω της εμπειρίας σου δίνεται η ευκαιρία να αποκτήσεις σημαντικές δεξιότητες και ικανότητες (hard skills, soft skills) αλλά και να κοινωνικοποιηθείς με συμφοιτητές με τους οποίους κοινός σας στόχος είναι να βοηθήσετε το Πανεπιστήμιο σε αυτόν τον όμορφο φιλανθρω-

πικό σκοπό. Ο εθελοντισμός σου δίνει το έναυσμα να χτίσεις επικοινωνία με συναθρώπους σου και να διευρύνεις τους ορίζοντές σου». Μαζί της ο φοιτητής του Ιδρύματος Μιχάλης Τσανάκας προσθέτει με ενθουσιασμό ότι «η εμπειρία μου σαν εθελοντής στη συναυλία ήταν πολύ ωραία. Για δύο λόγους: Ο πιο βασικός λόγος ήταν ο φιλανθρωπικός σκοπός της συναυλίας. Μετά ήταν η άφογη διεξαγωγή της συναυλίας που πιστεύω πως οι εθελοντές βοηθήσαμε αρκετά για αυτό».

ΤΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ «ΕΡΜΗΣ» ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ

«Ο “Ερμής” είναι τώρα 35 χρόνια σωματείο, το οποίο βρίσκεται στις εγκαταστάσεις της πρώην Αμερικανικής βάσης του Ελληνικού» λέει ο Πρόεδρος του Αριστείδης Παναγός.

«Σύντομα δε, θα μεταφερθούμε στα νέα μας κτίρια που μας κάνει η εταιρεία Lamda Development και όπου θα φιλοξενηθούν τρία σωματεία ΑμεΑ» αναφέρει.

«Στον “Ερμή” έχουν περάσει πάρα πολλά παιδιά με αναπηρία. Παιδιά με νοητική αναπηρία, παιδιά με κινητικές δυσκολίες, παιδιά ψυχωτικά. Καλύπτουμε σχεδόν όλον τον χώρο τον αναπηρικό» συνεχίζει ο κ. Παναγός. «Έχουμε καθημερινά δύναμη 100 παιδιών που τα παίρνουμε εμείς από τα σπίτια τους, εκπαιδεύονται, τρώνε το μεσημέρι και γυρίζουν πάλι στα σπίτια τους με τα αυτοκίνητα που έχει ο “Ερμής”. Η εκδήλωση αυτή έγινε από το ΟΠΑ για να αποκτήσουμε ακόμα ένα αυτοκίνητο και είμαστε ιδιαίτερα χαρούμενοι για αυτό».

Και συνεχίζει: «Πρέπει να σας πω ότι στο διάβα του “Ερμή” ως σήμερα έχουν περάσει πάνω από 1.600 παιδιά και τα οποία πολλά από αυτά έχουν βγει και στην παραγωγή. Ήδη πολλά παιδιά, με τη δική μας πάντα συμπαράσταση και βοήθεια, είναι εργαζόμενοι που κάνουν ό,τι μπορούν. Είναι όμως καλό ότι καθημερινά έχουν βγει στην παραγωγή».

Σκοπός του σωματείου μας είναι να μεγαλώσουμε τον αριθμό των παιδιών μας και αυτό θα γίνει στα νέα κτίρια που θα μετακομίσουμε. Πρέπει να σας πω ότι δεν υπάρχουν πολλά κέντρα ΑμεΑ για όσα παιδιά δεν μπορούν να πάνε στα δημόσια σχολεία. Ακριβώς η καθημερινότητα των παιδιών που κάθονται στο σπίτι δεν μας λέει τίποτα. Πρέπει όμως οι γονείς των παιδιών με αναπηρία να μπορούμε να περιθάλψουμε όσο περισσότερα παιδιά μπορούμε και να τα βγάλουμε στην παραγωγή».

«Έχουμε ένα όνειρο δικό μας, ζούμε την καθημερινότητα για να οδεύσουμε προς τα εκεί» καταλήγει ο κ. Παναγός.

Χορηγοί της συναυλίας του ΟΠΑ ήταν οι Genesis Pharma, Ok Anytime! Market, Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία Πολιτιστικού και Κοινωνικού Έργου ΑΙΓΕΑΣ, Ατλαντική Ένωση, φυσικό μεταλλικό νερό ΖΑΓΟΡΙ και ΜΕΓΑ Προϊόντα Ατομικής Υγιεινής ΑΕ. Χορηγοί Επικοινωνίας οι ΕΡΤ, 2ο Πρόγραμμα 103,7, ΑΘΗΝΑ 9,84, Η Ναυτεμπορική, ΣΤΑΣΥ, in.gr, ot.gr, Athens Voice, clickatlife.gr, deBop.gr, Earth View, Iprop.gr, Gova Stileto.gr, Neolaia.gr, Pagenews.gr, Zougla.gr.

Λίγα λόγια για το σωματείο «Ερμής»

Το Φιλανθρωπικό Σωματείο Ατόμων με Αναπηρίες «Ερμής» είναι Σωματείο Γονέων, Κηδεμόνων και Φίλων Ατόμων με Αναπηρίες, Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (www.somatiaoermis.gr), με το οποίο συνεργάζομαστε και προγραμματίζουμε κοινές δράσεις και εκδηλώσεις με στόχο την ευαισθητοποίηση τόσο της κοινότητας του ΟΠΑ όσο και του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου σε θέματα Αναπηρίας.

Βιώσιμες επενδύσεις: Η σημασία τους για την οικονομία και την ανάπτυξη

Είναι πλέον γεγονός σε παγκόσμιο επίπεδο ότι οι επενδύσεις με κριτήρια ESG (Environmental Social Governance) αποτελούν έναν ταχύτατα αναπτυσσόμενο κλάδο. Σύμφωνα με στοιχεία του Bloomberg, τα κεφάλαια υπό διαχείριση που ενσωματώνουν χαρακτηριστικά ESG ανέρχονταν σε 38 τρισ. δολάρια στα τέλη του 2021, σε παγκόσμιο επίπεδο, από 22,8 τρισ. δολάρια που ήταν το 2016, επιδεικνύοντας σημαντική αύξηση. Επίσης, υπάρχει και εκτίμηση ότι θα πλησιάσουν τα 50 τρισ. δολάρια το 2025, συνεχίζοντας την ίδια πορεία μεγέθυνσης και ότι θα αποτελούν το ένα τρίτο του συνόλου των υπό διαχείριση κεφαλαίων παγκοσμίως. Επιπρόσθετα, το πρώτο οκτάμηνο του 2022, το 40% των εισροών επενδυτικών κεφαλαίων σε αμοιβαία κεφάλαια διεθνώς κατευθύνθηκε σε αμοιβαία κεφάλαια που ενσωματώνουν ESG επενδυτική φιλοσοφία σύμφωνα με ανάλυση του χρηματιστηριακού βραχίονα της Bank of America. Συνεπώς γίνεται προφανές ότι οι διαχειριστές κεφαλαίων παγκοσμίως έχουν θέσει την ESG στρατηγική στο επίκεντρο της επιχειρηματικής και επενδυτικής τους φιλοσοφίας καθώς υπάρχει ραγδαίως αυξανόμενο ενδιαφέρον για επένδυση σε τέτοια προϊόντα.

Στο πλαίσιο αυτό, η εφαρμογή κριτηρίων ESG επιβάλλεται και λόγω των κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών προκλήσεων που αντιμετωπίζουμε. Έτσι, είναι ζωτικής σημασίας και ιδιαίτερα ωφέλιμη η αντιμετώπιση των τρεχόντων οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών θεμάτων υπό το πρίσμα της βιώσιμης ανάπτυξης.

Ανταποκρινόμενη στις παραπάνω προκλήσεις, η Eurobank Asset Management ΑΕΔΑΚ, η μεγαλύτερη εταιρεία διαχείρισης στην Ελλάδα σύμφωνα με τα στοιχεία της Ένωσης Θεσμικών Επενδυτών και μία από τις μεγαλύτερες στη Νοτιο-Ανατολική Ευρώπη, είναι η πρώτη εταιρεία διαχείρισης κεφαλαίων στην Ελλάδα που εντάχθηκε στην παγκόσμια πρωτο-

Η Eurobank Asset Management ΑΕΔΑΚ είναι η πρώτη εταιρεία διαχείρισης κεφαλαίων στην Ελλάδα που εντάχθηκε στην παγκόσμια πρωτοβουλία «PRI Initiative»

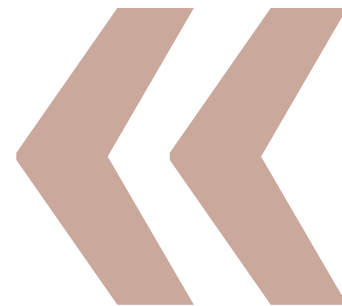
βουλία «PRI Initiative (Principles for Responsible Investment)», η οποία υποστηρίζεται από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών στο πλαίσιο ενός ευρύτερου πλέγματος ενεργειών για την προώθηση μιας υπεύθυνης επενδυτικής πολιτικής και επιχειρηματικής δραστηριότητας, διεθνώς. Έτσι τα Αμοιβαία Κεφάλαια που διαχειρίζεται η εταιρεία, διανέμονται και εκτός συνόρων, στο Λουξεμβούργο, στην Κύπρο και στη Βουλγαρία, καλύπτοντας ένα μεγάλο φάσμα επενδυτικών επιλογών. Αυτό δίνει στην εταιρεία τη δυνατότητα να εξασφαλίζει πολλές και καλά σχεδιασμένες βιώσιμες

λύσεις για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που προσφέρει στους επενδυτές.

Επιπλέον, άρρηκτα συνδεδεμένες με τη φιλοσοφία και τη λειτουργία της Eurobank Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ. είναι και οι δράσεις Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης που αναλαμβάνει. Αναγνωρίζοντας ότι η κάθε εταιρεία έχει ευθύνη προς την Κοινωνία στην οποία δραστηριοποιείται, σχεδιάζονται στοχευμένες δράσεις και πρωτοβουλίες, προκειμένου να συμβάλει ενεργά και ουσιαστικά στη βελτίωση του οικονομικού και κοινωνικού γίνεσθαι. Οπως αναφέρει χαρακτηριστικά

η κυρία Βιολέτα Σπυροπούλου, Επικεφαλής Μετοχικών Αμοιβαίων Κεφαλαίων στη Διεύθυνση Επενδύσεων και Εταιρικής Στρατηγικής της Eurobank Asset Management ΑΕΔΑΚ:

«Ο ρόλος των διαχειριστών επενδυτικών κεφαλαίων είναι καθοριστικής σημασίας στην προώθηση των βιώσιμων επενδύσεων. Συμμετέχοντας σε ενεργό διάλογο με τις διοικήσεις των εταιρειών θέτουν κρίσιμα ερωτήματα για την πρόοδο στην υιοθέτηση στρατηγικών ESG. Έτσι οι εταιρείες καλούνται να αποδείξουν τη δέσμευσή τους απέναντι στα κριτήρια ESG και να παρουσιάσουν το πλάνο τους για τη βιώσιμη ανάπτυξη της επιχείρησής τους στους μετόχους τους. Οι διαχειριστές επενδύσεων εκφράζουν την υποστήριξή τους σε αποφάσεις που προάγουν τη βιωσιμότητα των εταιρειών στις γενικές συνελεύσεις των μετόχων ή αντίστοιχα την αντίθεσή τους σε θέματα που δεν συνάδουν με πρακτικές βιώσιμης ανάπτυξης. Οι διαχειριστές επενδυτικών κεφαλαίων πρόκειται αδιαμφισβήτητα να διαδραματίσουν ρόλο καίριας σημασίας στην πορεία των εταιρειών προς την υιοθέτηση βιώσιμων επιχειρηματικών μοντέλων, με σεβασμό στο περιβάλλον, τον άνθρωπο και την κοινωνία».

Οι διαχειριστές επενδυτικών κεφαλαίων πρόκειται να διαδραματίσουν ρόλο καίριας σημασίας στην πορεία των εταιρειών προς την υιοθέτηση βιώσιμων επιχειρηματικών μοντέλων, με σεβασμό στο περιβάλλον, τον άνθρωπο και την κοινωνία

ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ:

ΓΙΩΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ,
Πρόεδρος και Καθηγητής
του Τμήματος Διεθνών και
Ευρωπαϊκών Οικονομικών
Σπουδών, ΟΠΑ

ΣΑΡΑΝΤΗΣ ΚΑΛΥΒΙΤΗΣ,
Καθηγητής του Τμήματος
Διεθνών και Ευρωπαϊκών
Οικονομικών Σπουδών, ΟΠΑ

ΕΙΡΗΝΗ ΘΩΜΑΪΔΟΥ,
Λέκτορας στο City,
University of London

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗΣ,
καθηγητής Τμήματος
Οικονομικών Επιστημών,
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΚΑΤΣΙΜΗ,
Καθηγήτρια Τμήματος
Διεθνών και Ευρωπαϊκών
Οικονομικών Σπουδών, ΟΠΑ

**ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ
ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΥΛΟΣ,**
Καθηγητής Τμήματος
Οικονομικής Επιστήμης, ΟΠΑ

ΘΩΜΑΣ ΜΟΥΤΟΣ,
Κοσμήτορας της Σχολής
Οικονομικών Επιστημών και
Καθηγητής του Τμήματος
Διεθνών και Ευρωπαϊκών
Οικονομικών Σπουδών, ΟΠΑ

Επιμέλεια Αφιέρωματος
Καθηγητής Θωμάς Μούτος,
Κοσμήτορας Σχολής
Οικονομικών Επιστημών του ΟΠΑ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ Προϋποθέσεις ανάπτυξης

Οι αλληπάλληλες κρίσεις (οικονομική, υγειονομική, ενεργειακή) που έχει βιώσει η Ελλάδα την τελευταία δωδεκαετία έχουν καθυστερήσει την αναμενόμενη επιστροφή της οικονομικής ομαλότητας στη χώρα. Παρά την εντυπωσιακή ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας το 2021 και το 2022, ο συνδυασμός της βαριάς κληρονομιάς του παρελθόντος (μεγάλο δημόσιο και εξωτερικό χρέος) με το εξαιρετικά ρευστό διεθνές περιβάλλον κάνει επιτακτική την ανάγκη παρεμβάσεων που θα αποτρέψουν την επιστροφή της οικονομικής αβεβαιότητας.

Σε αυτό το αφιέρωμα επτά οικονομολόγοι με καλή γνώση της ελληνικής και της διεθνούς οικονομίας παρουσιάζουν σημαντικά δομικά χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας και αναλύουν τις μακροοικονομικές προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει η χώρα προκειμένου να διατηρήσει μακροχρόνια ικανοποιητικούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης.

Θεσμοί, κίνητρα και ανάπτυξη

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ**, Προέδρου και Καθηγητή Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών του ΟΠΑ

ποιότητα των ρυθμιστικών παρεμβάσεων των κρατικών αρχών (το λεγόμενο «regulatory quality»), την αποδοτικότητα του δημόσιου τομέα (το λεγόμενο «government efficiency» σε τομείς όπως η δημόσια υγεία, η δημόσια παιδεία, η Δικαιοσύνη, η κατανομή του εισοδήματος κ.λπ.), την πολιτική σταθερότητα και αίσθηση ασφάλειας του πολίτη (το λεγόμενο «political stability and absence of violence/terrorism»), τη σκιώδη οικονομία (το λεγόμενο «shadow economy») κ.ά.

Αν ο στόχος είναι να επικεντρωθούμε στην οικονομική ανάπτυξη και ειδικά στις προϋποθέσεις για ανάπτυξη, τότε συνήθως στηριζόμαστε σε έναν δείκτη που απεικονίζει τον βαθμό προστασίας των νόμιμων δικαιωμάτων ιδιοκτησίας (index of property rights). Αυτός ο δείκτης κατασκευάζεται με τη σειρά του

από έναν συνδυασμό δεικτών από αυτούς που αναφέρθηκαν παραπάνω. Επισημαίνεται ότι οι δείκτες αυτού του είδους στηρίζονται τόσο σε πραγματικά στατιστικά στοιχεία (π.χ. δημοσιονομικά ελλείμματα, απαιτούμενος χρόνος προκειμένου να γίνει μια δίκη και να εκδοθεί η όποια απόφαση, αριθμός κλινών σε δημόσια νοσοκομεία, επιδόσεις σε μαθητικά τεστ, βήματα για την απόκτηση κάποιας άδειας ή την ολοκλήρωση μιας διαδικασίας με το Δημόσιο κ.λπ.) όσο και σε απόψεις ή προσδοκίες (π.χ.: Έχετε εμπιστοσύνη στο πολιτικό σύστημα; Αισθάνεστε ασφαλείς αν επενδύσετε; Πιστεύετε ότι οι καταθέσεις σας είναι ασφαλείς;). Το γεγονός ότι οι δείκτες αντανακλούν και απόψεις ή προσδοκίες είναι χρήσιμο, γιατί έτσι μπορούμε να εξετάσουμε τις ποσοτικές συνέπειες του φόβου, λόγου χάρη, για νέ-

ους ξαφνικούς φόρους, ή του φόβου για αδυναμία ανάληψης των τραπεζικών καταθέσεων, ή του φόβου για έξοδο μιας οικονομίας από το ευρώ ή την ΕΕ, φόβοι ωστόσο που υπήρχαν στη διάρκεια της ελληνικής κρίσης της προηγούμενης δεκαετίας.

Το γράφημα που παραθέτουμε παρουσιάζει τον δείκτη των νόμιμων δικαιωμάτων ιδιοκτησίας στην Ελλάδα (συμπεριλαμβανόμε και τον ίδιο δείκτη για τη Γερμανία, αφού οι δείκτες αυτοί είναι σχετικοί με το τι συμβαίνει σε άλλες χώρες – επισημαίνεται μάλιστα ότι η Γερμανία δεν είναι από τις χώρες με τις καλύτερες επιδόσεις σε αυτόν τον τομέα). Τα δεδομένα έχουν κανονικοποιηθεί αριθμητικά στην κλίμακα 0 έως 1. Όπως φαίνεται, η Ελλάδα όχι μόνο ήταν πάντα μια χώρα με φτωχή ποιότητα θεσμών, αλλά επιπλέον η τελευταία γνώρισε έντονη επιδείνωση μετά το 2008, κάτι που πιθανόν να οφείλεται στην έντονη πολιτική πόλωση και τη διάχυτη αβεβαιότητα που επικράτησε από το 2009 έως και το 2015.

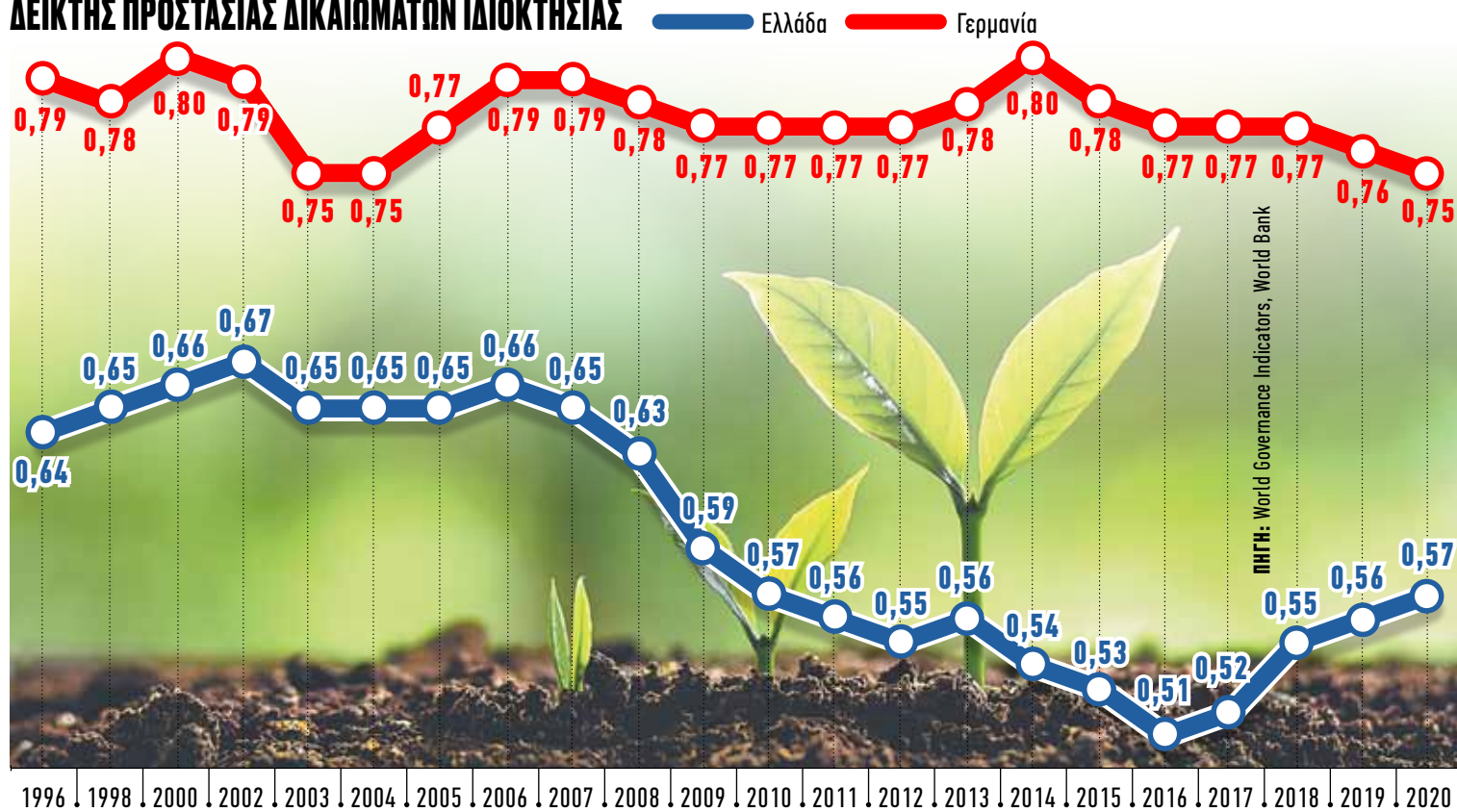
Πρόσφατες ποσοτικές μελέτες μας για την ελληνική κρίση της προηγούμενης δεκαετίας φαίνεται να δείχνουν ότι από το σύνολο της απώλειας του ΑΕΠ κατά την περίοδο 2009-2016, η οποία ανήλθε σε 25%, ένα μόνο κομμάτι (σχεδόν το μισό) οφειλόταν

στο επιλεγμένο μείγμα δημοσιονομικής πολιτικής λιτότητας και στην οικονομική πολιτική γενικότερα. Το υπόλοιπο οφειλόταν στην υποβάθμιση της ποιότητας των θεσμών και στις αρνητικές συνέπειες που είχε αυτή η υποβάθμιση στην οικονομική δραστηριότητα και ειδικά στις επενδύσεις κάθε μορφής. Σε μια διαφορετική ανάγνωση των παραπάνω ευρημάτων, η απώλεια του ΑΕΠ θα μπορούσε να ήταν πολύ μικρότερη και ποσοτικά παρόμοια με αυτήν άλλων χωρών, όπως η Πορτογαλία και η Ισπανία, αν η ποιότητα των κρατικών και κοινωνικών θεσμών απλώς παρέμενε στο επίπεδο πριν από την κρίση του 2008.

Στη σημερινή νέα συγκυρία, είναι σημαντικό να μην επαναληφθούν τα ίδια λάθη. Τα μεγάλα οικονομικά προβλήματα και οι χρόνιες διαρθρωτικές αδυναμίες της χώρας, όπως π.χ. αυτές που απεικονίζονται στο Γράφημά μας, δεν αντιμετωπίζονται ούτε με τυφλή πολιτική πόλωση ούτε με υιοθέτηση μη ρεαλιστικών προτάσεων, καθώς αυτά, μεταξύ των άλλων δεινών που επιφέρουν, εξασθενούν την εμπιστοσύνη στους θεσμούς και βυθίζουν την οικονομία σε έναν φαύλο κύκλο χαμηλής εμπιστοσύνης και φτωχών οικονομικών επιδόσεων που διαιωνίζει τη στασιμότητα και την ανασφάλεια.

Με τον όρο θεσμοί (institutions) εννοούμε τους νόμους, τους κοινωνικούς κανόνες και τις διοικητικές ρυθμίσεις που επηρεάζουν τα κίνητρα των ανθρώπων, για παράδειγμα, να επενδύουν, να εργάζονται, να μορφώνονται, να αποταμιεύουν, να μη μεταναστεύουν, να συνεργάζονται και να συνεισφέρουν στην κοινωνία. Συνεπώς, οι θεσμοί είναι ένας ιδιαίτερα καθοριστικός παράγοντας για τη συσσώρευση των παραγωγικών συντελεστών (που βασικά είναι το ανθρώπινο κεφάλαιο, το φυσικό κεφάλαιο και η τεχνολογία), οι οποίοι με τη σειρά τους καθορίζουν το ύψος του ΑΕΠ και γενικά την οικονομική ανάπτυξη και ευημερία μιας χώρας. Παραδοσιακά, προκειμένου να μετρήσουμε την ποιότητα των θεσμών σε μια χώρα και έτσι να μπορούμε να εξετάσουμε την όποια σημασία τους, χρησιμοποιούμε δείκτες σαν αυτούς που κατασκευάζουν εδώ και αρκετά χρόνια η Παγκόσμια Τράπεζα αλλά και αρκετοί άλλοι διεθνείς οργανισμοί. Τέτοιοι δείκτες συμπεριλαμβάνουν μετρήσεις π.χ. για την εφαρμογή των νόμων (το λεγόμενο «rule of law»), την

ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Το ελληνικό «θαύμα» των εξαγωγών: άμεση ανάγκη η ενίσχυση της καινοτομίας

Η αύξηση των εξαγωγών αγαθών αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό της ελληνικής οικονομίας την τελευταία τριετία. Το 2021 οι εξαγωγές αγαθών έφτασαν σε 40 δισ. ευρώ και ανέρχονταν στο 22% του ΑΕΠ. Όλα δείχνουν πως η τάση αυτή συνεχίζεται το 2022, παρά τις αντίξοες διεθνείς συνθήκες. Η πορεία αυτή αποτελεί ένα μικρό ελληνικό «θαύμα»: πριν από 15 χρόνια η ελληνική οικονομία κατέρρεε με κύριο χαρακτηριστικό την έλλειψη ανταγωνιστικότητας, που οδηγούσε σε αβυσσαλέο έλλειμμα στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών και σε εκτίναξη του διεθνούς δανεισμού. Αντίθετα, σήμερα η οικονομία διανύει μια φάση που χαρακτηρίζεται από έντονη εξωστρέφεια με αιχμή τις εξαγωγικές επιχειρήσεις. Το επόμενο βήμα σε αυτή την πορεία είναι να εξασφαλιστεί η διατήρηση και – γιατί όχι; – επέκταση αυτής της τάσης εξωστρέφειας. Παράλληλα, πρέπει να διασφαλίζεται ότι θα υποστηρίζεται η εγχώρια παραγωγική βάση, υποκαθιστώντας – όπου

Των **ΕΙΡΗΝΗΣ ΘΩΜΑΪΔΟΥ**, Λέκτορος στο City, University of London, και **ΣΑΡΑΝΤΗ ΚΑΛΥΒΙΤΗ**, Καθηγήτριά του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών του ΟΠΑ

αυτό είναι δυνατόν – τις εισαγωγές και ελαφρύνοντας το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου. Ποια είναι η συνταγή ώστε οι εξαγωγές να αποτελέσουν διαρθρωτικό πλεονέκτημα της ελληνικής οικονομίας; Η απάντηση μπορεί να έρθει μέσα από την καινοτομική δραστηριότητα των εξαγωγικών επιχειρήσεων, δηλαδή τον μετασχηματισμό των νέων ιδεών τόσο σε προϊόντα που επεκτείνουν την καταναλωτική βάση όσο και σε παραγωγικές και οργανωτικές διαδικασίες και δομές μέσα στις επιχειρήσεις που βελτιώνουν την παραγωγικότητά τους. Δεδομένου ότι, με βάση τη διεθνή εμπειρία, μόνο ένα σχετικά μικρό ποσοστό ελληνικών εξαγωγικών επιχειρήσεων κατατάσσονται ως «καινοτόμες», υπάρχει πολύ έδαφος για να επεκταθεί η καινοτομική δραστηριότητα σε κλάδους και επιχειρήσεις που έως τώρα δεν χρησιμοποιούν την καινοτομία σαν βασικό άξονα της λειτουργίας τους αλλά σπηρίζονται περισσότερο σε «παραδοσιακές» προσεγγίσεις. Η επέκταση της καινοτομίας θα προσδώσει μόνιμο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για την Ελλάδα στις διεθνείς αγορές, καθώς η

πλειονότητα των ελληνικών επιχειρήσεων χαρακτηρίζεται ως «μικρο-μεσαίες» (ΜΜΕ). Οι ΜΜΕ έχουν συχνά τη δυνατότητα να διαμορφώσουν ευνοϊκότερο περιβάλλον για την ανάπτυξη της καινοτομίας, γιατί μπορούν να αντιδρούν ταχύτερα στις σύνθετες απαιτήσεις των διεθνών αγορών. Με αυτόν τον τρόπο οι ΜΜΕ καταφέρνουν να ξεπερνούν εγγενείς αδυναμίες, που οφείλονται στο μικρό τους μέγεθος σε σχέση με τους μεγάλους ανταγωνιστές στο εξωτερικό. Δεν είναι τυχαίο ότι κατά κανόνα η καινοτομία συνδυάζεται με πιο *ποιοτικές* εξαγωγές, δηλαδή με εξαγωγές στις οποίες η διεθνής ζήτηση δεν εξαρτάται μόνο από την τιμή του προϊόντος αλλά λαμβάνει επίσης υπόψη το πώς αντιλαμβάνονται οι καταναλωτές το προϊόν – και συνακόλουθα πόσο είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν για αυτό. Το χαρακτηριστικό λοιπόν των ποιοτικών εξαγωγών είναι ότι το ύψος τους δεν εξαρτάται μόνο από την τιμή τους, ενώ επηρεάζεται σχετικά λιγότερο από τις διακυμάνσεις των διεθνών τιμών. Οι δύο αυτοί παράγοντες είναι πολύ σημαντικοί για τις ελληνικές ΜΜΕ, που δεν μπο-

ρούν να ανταγωνιστούν παραγωγούς χαμηλού κόστους (π.χ. Κίνα, Ινδία) ούτε μπορούν να επηρεάσουν τις διεθνείς τιμές. Κλειδί για τη μετατροπή των καινοτόμων εξαγωγικών επιχειρήσεων σε συνολικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της ελληνικής οικονομίας είναι η *ελληνική προστιθέμενη αξία*. Θα πρέπει κατά το δυνατόν η αξία των καινοτόμων εξαγωγών να μη βασίζεται σε εισαγόμενες εισροές αλλά να παράγεται χρησιμοποιώντας εγχώριους πόρους. Έτσι οι καινοτόμες εξαγωγές θα μειώσουν περαιτέρω το εμπορικό έλλειμμα, ενισχύοντας παράλληλα την ελληνική ταυτότητα των εξαγωγικών προϊόντων υψηλής ποιότητας. Στο πεδίο της χάραξης πολιτικής, οι δράσεις ενίσχυσης της καινοτομίας οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη (α) τον εξαγωγικό προσανατολισμό της παραγωγής που θα προκύψει και (β) κατά πόσο βασίζονται στο εγχώριο παραγωγικό δυναμικό για την επίτευξη αυτής της παραγωγής. Ο συνδυασμός των δύο διαρθρωτικών παραγόντων θα στηρίξει τον μόνιμο χαρακτήρα των αυξημένων ελληνικών εξαγωγών μέσα από την προώθηση της καινοτομίας.

Πριν από 15 χρόνια η ελληνική οικονομία κατέρρεε με κύριο χαρακτηριστικό την έλλειψη ανταγωνιστικότητας ενώ σήμερα διανύει μια φάση έντονης εξωστρέφειας

Η απελευθέρωση των αγορών απαραίτητη για την καταπολέμηση του πληθωρισμού

Της **ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ ΚΑΤΣΙΜΗ**, Καθηγήτριας Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών του ΟΠΑ

Για πρώτη φορά από τα μέσα της δεκαετίας του 1990 βιώνουμε στη χώρα μας διψήφια ποσοστά πληθωρισμού. Αυτό σημαίνει πως οι σημερινοί σαραντάρηδες συνειδητοποιούν για πρώτη φορά στην ενήλικη ζωή τους τη σημαντική μείωση της αγοραστικής δύναμης του εισοδήματός τους. Και ενώ οι αυτοαπασχολούμενοι που αποτελούν περίπου το 1/3 της απασχόλησης, μπορούν να μετακλιθούν σε μικρό ή μεγάλο βαθμό το κόστος αυτό στους καταναλωτές, διατηρώντας την αγοραστική τους δύναμη, δεν ισχύει το ίδιο για τους μισθωτούς, τους συνταξιούχους και τους ανέργους.

Τον Οκτώβριο του 2022 ο μέσος πληθωρισμός στην Ευρωζώνη προβλέπεται στο 10,7%, πολύ μακριά από τον στόχο της ΕΚΤ, και κατά συνέπεια όλοι προσδοκούν πως η ΕΚΤ θα συνεχίσει να ανεβάζει τα επιτόκια τιθασεύοντας τη ζήτηση για να περιορίσει τις πληθωριστικές πιέσεις. Ο μέχρι τώρα δισταγμός της, που έχει δεχθεί κριτική, οφείλεται στην ελπίδα πως οι εξελίξεις που κυρίως προκάλεσαν τον πληθωρισμό θα είναι προσωρινές καθώς και στην επιθυμία αποφυγής μιας βαθιάς ύφεσης στην Ευρωζώνη. Η κριτική από την άλλη βασίζεται στον φόβο απώλειας της αξιοπιστίας της ΕΚΤ ως προς την

επίτευξη της σταθερότητας των τιμών. Αυτή η αξιοπιστία οδηγεί σε χαμηλές πληθωριστικές προσδοκίες και είναι πολύτιμη στην αποκλιμάκωση του πληθωρισμού. Όμως το κόστος διατήρησης της σταθερότητας των τιμών και κατά συνέπεια της αξιοπιστίας της ΕΚΤ είναι πολύ μεγάλο σε όρους ύφεσης και ανεργίας όταν η αύξηση του πληθωρισμού δεν οφείλεται σε αυξημένη ζήτηση.

Ανεξάρτητα όμως από την αποτελεσματικότητα της ΕΚΤ πρέπει να σημειωθεί πως η πολιτική της στοχεύει σε έναν μέσο πληθωρισμό ενώ οι πληθωρισμοί των κρατών-μελών αποκλίνουν συχνά σημαντικά μεταξύ τους. Για παράδειγμα, όταν την πρώτη δεκαετία λειτουργίας της Ευρωζώνης ο μέσος

πληθωρισμός ήταν 2% πετυχαίνοντας τον στόχο της ΕΚΤ, η ελληνική οικονομία βρισκόταν σε τροχιά υψηλότερης ανάπτυξης και είχε πληθωρισμό κοντά στο 4%. Αυτός ο σχετικά αυξημένος πληθωρισμός, που σήμαινε απώλεια ανταγωνιστικότητας, δεν μπορούσε να αντιμετωπιστεί από την ΕΚΤ και όφειλε η εγχώρια δημοσιονομική πολιτική να τον περιορίσει. Σήμερα παρατηρούμε μια ακόμα μεγαλύτερη απόκλιση στην Ευρωζώνη. Ενώ τον Σεπτέμβριο ο πληθωρισμός στη Γαλλία ήταν 6,2%, στην Εσθονία ήταν 24%. Σίγουρα η απόκλιση σχετίζεται αυτή τη φορά με την εξάρτηση των χωρών από την ενέργεια αλλά όχι αποκλειστικά. Στην Ελλάδα ο πληθωρισμός αυξήθηκε ταχύτερα από τον μέσο

Ανεξάρτητα από την αποτελεσματικότητα της ΕΚΤ πρέπει να σημειωθεί πως η πολιτική της στοχεύει σε έναν μέσο πληθωρισμό ενώ οι πληθωρισμοί των κρατών-μελών αποκλίνουν συχνά σημαντικά μεταξύ τους

Ακόμα και μετά το πέρας της ενεργειακής κρίσης η επιστροφή στα προγενέστερα χαμηλά επίπεδα τιμών θα εξαρτηθεί από την ευελιξία των αγορών προϊόντων και υπηρεσιών καθώς οι τιμές παρουσιάζουν μεγαλύτερη ακαμψία προς τα κάτω

όρο της Ευρωζώνης παρότι η χώρα επηρεάζεται λιγότερο από την ενεργειακή κρίση. Όμως το 2022 η Ελλάδα βιώνει ρυθμούς ανάπτυξης στο 6%, υπερδιπλάσιους σε σύγκριση με την Ευρωζώνη. Αξίζει επίσης να σημειωθεί πως ο πληθωρισμός με την πάροδο του χρόνου δεν επηρεάζεται πια μόνο άμεσα από την ενεργειακή κρίση. Αν αφαιρέσουμε την ενέργεια από τον πληθωρισμό και δούμε αυτό που ονομάζουμε «δομικό» πληθωρισμό, θα παρατηρήσουμε πως είναι επίσης σε εξαιρετικά υψηλά επίπεδα (πάνω από 8% τον Σεπτέμβριο στην Ελλάδα) και σημαντικά υψηλότερος από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης. Από αυτές τις εξελίξεις θεωρώ πως πρέπει να αντλήσουμε δύο βα-

σικά συμπεράσματα:

Πρώτον, ένα κομμάτι του δομικού πληθωρισμού και συχνά αυτό που αποκλίνει ανάμεσα στις χώρες οφείλεται σε αυξημένη ζήτηση. Χαρακτηριστική είναι η άνοδος τιμών αγαθών όπως οι ξενοδοχειακές υπηρεσίες στη χώρα μας κατά 25% τον Σεπτέμβριο. Οι αποκλίσεις του πληθωρισμού που οφείλονται σε διαφορές στον οικονομικό κύκλο των κρατών-μελών δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν με κοινή νομισματική πολιτική.

Δεύτερον, ίσως να μην αποχωριστούμε γρήγορα τον πληθωρισμό αφού το αυξημένο ενεργειακό κόστος επηρεάζει το κόστος παραγωγής όλων των προϊόντων. Επιπλέον ο χαμηλός ανταγωνισμός - ειδικά σε

περιόδους υψηλής ζήτησης - δεν δίνει κίνητρο στις επιχειρήσεις να μειώσουν τα περιθώρια κέρδους τους απορροφώντας μέρος του αυξημένου κόστους παραγωγής. Ακόμα και μετά το πέρας της ενεργειακής κρίσης η επιστροφή στα προγενέστερα χαμηλά επίπεδα τιμών θα εξαρτηθεί από την ευελιξία των αγορών προϊόντων και υπηρεσιών καθώς οι τιμές παρουσιάζουν μεγαλύτερη ακαμψία προς τα κάτω.

Είναι λοιπόν ξεκάθαρο πως η ΕΚΤ δεν είναι η μόνη υπεύθυνη για τη συγκράτηση του πληθωρισμού. Η Ελλάδα είναι μια χώρα με υψηλό δημόσιο χρέος που έχει πρόσφατα διανύσει μια περίοδο δημοσιονομικής προσαρμογής και μεταρρυθμίσεων κυρίως στην αγορά

εργασίας. Και ενώ οι μεταρρυθμίσεις αυτές θα έχουν σαν συνέπεια μια πιο αργή προσαρμογή των μισθών στον πληθωρισμό, πρέπει να δοθεί μεγάλη προσοχή ώστε η μισθολογική συγκράτηση να συνοδεύεται και από συμπίεση του περιθωρίου κέρδους των επιχειρήσεων. Ένας κεντρικός άξονας πολιτικής προς αυτή την κατεύθυνση πρέπει να είναι η απελευθέρωση των αγορών που θα βοηθήσει σημαντικά στη συγκράτηση του πληθωρισμού και μετέπειτα στην αποκλιμάκωση των τιμών. Εξυπακούεται η άσκηση μιας υπεύθυνης δημοσιονομικής πολιτικής που να είναι στοχευμένη στα ευάλωτα στρώματα του πληθυσμού χωρίς να ενισχύει τον πληθωρισμό και το δημόσιο χρέος.

Επιτόκια και δημόσιο χρέος σε μια εποχή αβεβαιότητας

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΥΛΟΥ**, Καθηγητή Τμήματος Οικονομικής Επιστήμης του ΟΠΑ

Η εποχή των χαμηλών επιτοκίων αποτελεί παρελθόν. Ο υψηλός πληθωρισμός, συνέπεια αρχικά της επιστροφής των οικονομιών στην κανονικότητα μετά την πανδημία και στη συνέχεια των μεγάλων αυξήσεων στις τιμές των εισαγόμενων προϊόντων ενέργειας και τροφίμων που προκάλεσε η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, έχει αναγκάσει τις περισσότερες κεντρικές τράπεζες να αυξήσουν τα βασικά τους επιτόκια και παράλληλα να αρχίσουν να αναστρέφουν τις χαλαρές ποσοτικές πολιτικές τους, που αποσκοπούσαν στη διευκόλυνση του κρατικού δανεισμού. Η ευρωζώνη δεν αποτελεί εξαίρεση. Αλλά, στο πλαίσιο της ευρωζώνης, αυτό που είναι πιο σημαντικό είναι οι διαφορές επιτοκίων δανεισμού μεταξύ των οικονομιών που την απαρτίζουν. Αυτές οι διαφορές εκφράζουν κυρίως τον βαθμό εμπιστοσύνης των αγορών, που με τη σειρά του επηρεάζει τη συμπεριφορά των επενδυτών και όχι μόνο. Αν κοιτάξουμε, για παράδειγμα, την Ελλάδα και την Ιταλία, ήτοι τις δύο χώρες της ευρωζώνης με το υψηλότερο δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ (194,5% και 151%, αντίστοιχα, στο τέλος του 2021), αυτές τις μέρες η απόδοση του δεκαετούς ομολόγου έχει ανέλθει περίπου στο 4,4% για την Ελλάδα και στο 4,2% για την Ιταλία, όταν η μέση απόδοση των αντιστοίχων ομολόγων εκείνων των χωρών

της ευρωζώνης που είναι πιστοληπτικά αξιολογημένες ως AAA είναι μόλις 2,2%. Επισημαίνεται ότι οι διαφορές αυτές σχετικά με τον μέσο όρο της ευρωζώνης υφίστανται, παρ' όλο που η ΕΚΤ παρεμβαίνει συστηματικά στις δευτερογενείς αγορές προκειμένου να τις κρατήσει σε χαμηλά επίπεδα, μια πολιτική που δεν είναι αρεστή στους δημοσιονομικά «φειδωλούς» της ευρωζώνης, όπως η Γερμανία. Με μια πρώτη ματιά, το γεγονός ότι το Ελληνικό Δημόσιο αναγκάζεται να δανειζεται πιο ακριβά από το ιταλικό δημιουργεί κάποια έκπληξη. Μετά τη βαθιά κρίση του 2009-2016, και παρά τις δυσκολίες που υπήρξαν, η ελληνική οικονομία έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο. Για παράδειγμα, το 2021 το ελληνικό ΑΕΠ σχεδόν επανήλθε στο επίπεδο του 2019, δηλαδή στο επίπεδο πριν από την πανδημική κρίση, ενώ οι επενδύσεις (εγχώριες και ξένες) έχουν αυξηθεί στη χώρα μας σημαντικά. Παράλληλα, λόγω των τριών μεγάλων δανείων της προηγούμενης δεκαετίας, το μεγαλύτερο μέρος του ελληνικού δημοσίου χρέους είναι στα χέρια μηχανισμών στήριξης της ΕΕ με ευνοϊκούς όρους (μακροχρόνια αποπληρωμή και χαμηλά επιτόκια). Αρα λογικό είναι να υποθέσουμε ότι τα υψηλότερα επιτόκια νέου δανεισμού του Ελληνικού Δημοσίου οφείλονται κατά κύριο λόγο στο ύψος του δημοσίου χρέους που δημιουργεί ανησυχίες στους δυνητικούς δανειστές του ελληνικού κράτους. Το παρακάτω γράφημα δείχνει την εξέλιξη του δημοσίου χρέους ως ποσοστού του ΑΕΠ μέχρι το τέλος του 2021, ενός από τα υψηλότερα στον κόσμο.

Την ίδια στιγμή, είναι φανερό ότι έχουμε εισέλθει σε μια νέα εποχή διεθνώς που χαρακτηρίζεται από αβεβαιότητα και ποικίλους κινδύνους, όπως γεωπολιτικούς, ενέργειας, διακοπής

Είναι απαραίτητο να υπάρξει μια σημαντική αποκλιμάκωση του υψηλού δημοσίου χρέους ως ποσοστού του ΑΕΠ μέσω τόσο της αναπτυξιακής δυναμικής της ελληνικής οικονομίας όσο και της μείωσης των πρωτογενών δημοσιονομικών ελλειμμάτων

διεθνών αλυσίδων παραγωγής και εμπορίου, κλιματικής αλλαγής, φυσικών καταστροφών, πανδημιών κ.λπ. Είναι επομένως απολύτως αναγκαίο να υπάρχουν δημοσιονομικά περιθώρια και άρα δυνατότητα παρέμβασης και αντίδρασης σε αυτούς τους πιθανούς κινδύνους. Η μείωση του δημοσίου χρέους ως ποσοστού του ΑΕΠ μπορεί

να επιτευχθεί με διάφορους τρόπους. Για παράδειγμα, το 2021 το ποσοστό του δημοσίου χρέους της χώρας μειώθηκε χάρη στην αναπτυξιακή δυναμική της ελληνικής οικονομίας – ειδικότερα, από 206,3% στο τέλος του 2020 έπεσε στο 194,5% στο τέλος του 2021, καθώς ο ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης ανήλθε στο 8,3%, επιβεβαιώ-

νοντας έτσι το κλασικό μάθημα ότι η οικονομική ανάπτυξη είναι το κλειδί για τη δημοσιονομική βιωσιμότητα. Φέτος η μέχρι τώρα πρόβλεψη είναι ότι το δημόσιο χρέος θα μειωθεί εκ νέου, ως αποτέλεσμα ωστόσο δύο διαφορετικών επιδράσεων. Η πρώτη αναφέρεται στην αναπτυξιακή δυναμική της ελληνικής οικονομίας, που φαίνε-

ται να συνεχίζεται και το 2022, ενώ η δεύτερη, και εξαιρετικά ισχυρή ποσοτικά, αναφέρεται στον υψηλό πληθωρισμό, που απλώς μειώνει την πραγματική αξία του υφιστάμενου δημοσίου χρέους. Η τελευταία, δηλαδή η μείωση του υφιστάμενου δημοσίου χρέους μέσω πληθωρισμού, συναντάται πολύ συχνά ιστορικά, αλλά συνεπάγεται ένα

προσωρινό μόνο όφελος, αφού οδηγεί γρήγορα σε περαιτέρω αύξηση των επιτοκίων του νέου δανεισμού ως αντιστάθμισμα στην άνοδο του πληθωρισμού. Όμως είναι σημαντικό να αποφευχθεί μια αύξηση επιτοκίων που θα υπερβαίνει σημαντικά την αντίστοιχη της ευρωζώνης, διότι κάτι τέτοιο ενδέχεται να ερμηνευτεί (δίκαια ή άδικα) ως έλλειψη εμπιστοσύνης στη χώρα μας και να πυροδοτήσει έναν φαύλο κύκλο ύφεσης - χρέους - απώλειας εμπιστοσύνης παρόμοιο με αυτόν της προηγούμενης δεκαετίας. Επιπρόσθετα, η μείωση του δημοσίου χρέους επισημαίνεται από τους περισσότερους οίκους αξιολόγησης ως μια αναγκαία προϋπόθεση για να αποκτήσει η χώρα μας την περίφημη επενδυτική βαθμίδα, εξέλιξη που, αν υλοποιηθεί, θα οδηγήσει σε μείωση των επιτοκίων δανεισμού όχι μόνο για το κράτος αλλά – και ίσως αυτό είναι το πιο σημαντικό – για τις επιχειρήσεις.

Συνεπώς, είναι απαραίτητο να υπάρξει μια σημαντική αποκλιμάκωση του υψηλού δημοσίου χρέους ως ποσοστού του ΑΕΠ μέσω τόσο της αναπτυξιακής δυναμικής της ελληνικής οικονομίας όσο και της μείωσης των πρωτογενών δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Ίσως η υλοποίηση ενός τέτοιου εγχειρήματος κριθεί πως δεν είναι ρεαλιστικά εφικτή πριν ομαλοποιηθεί η διεθνής κατάσταση. Ωστόσο, αυτό που τουλάχιστον μπορούμε να κάνουμε ως οικονομία είναι να στείλουμε τα σωστά μηνύματα για την αναγκαιότητα της οικονομικής ανάπτυξης, της δημοσιονομικής σταθερότητας και των στοχευμένων μέτρων αμέσως μόλις το επιτρέψουν οι διεθνείς συνθήκες. Η εμπειρία της προηγούμενης δεκαετίας μάς έχει διδάξει πού μπορούν να φτάσουν τα επιτόκια κρατικού δανεισμού όταν στέλνουμε τα λάθος μηνύματα. Η ίδια εμπειρία, αλλά και οι πρόσφατες εξελίξεις στη Μεγάλη Βρετανία, μας έχουν διδάξει ότι (δίκαια ή άδικα) το τι θεωρείται «ανεκτό» επίπεδο για το δημόσιο χρέος εξαρτάται εν πολλοίς από το τι πιστεύουν οι αγορές.

Οι απόψεις είναι προσωπικές και δεν ταυτίζονται αναγκαστικά με τις απόψεις του Ελληνικού Δημοσιονομικού Συμβουλίου στο οποίο είναι μέλος ο υπογράφων.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΑΕΠ (%)

Το έλλειμμα εθνικής αποταμίευσης ως τροχοπέδη της ανάπτυξης

Το **ΘΩΜΑ ΜΟΥΤΟΥ**, Κοσμήτορα της Σχολής Οικονομικών Επιστημών του ΟΠΑ και Καθηγητή του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών

Μια χώρα δανείζεται από το εξωτερικό αν η εθνική αποταμίευση (δηλαδή το άθροισμα της αποταμίευσης των νοικοκυριών, των επιχειρήσεων και του δημοσίου τομέα) δεν επαρκεί για τη χρηματοδότηση των εγχωρίων επενδύσεων. Όλες οι χρεοκοπίες της Ελλάδας επήλθαν όταν η χώρα βασίστηκε υπέρμετρα στην ξένη αποταμίευση προκειμένου να χρηματοδοτήσει την ανάπτυξή της.

Κατά τη διάρκεια της περιόδου 1995-2008 ο ετήσιος (καθαρός) δανεισμός της Ελλάδας από το εξωτερικό (δηλαδή το άθροισμα του δανεισμού του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα) αυξήθηκε σταδιακά από το 2% του ΑΕΠ το 1995 στο 14% το 2008. Η συνεπαγόμενη συνεχής, και επιταχυνόμενη, διεύρυνση του εξωτερικού χρέους της χώρας, σε συνδυασμό με την παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση, οδήγησε σε αποκλεισμό της Ελλάδας από τη διεθνή χρηματοδότηση και εισήγαγε τη χώρα στην εποχή των μνημονίων.

Την περίοδο 2009-2021 ο ετήσιος δανεισμός της Ελλάδας από το εξωτερικό σταδιακά μειώθηκε, και το 2019 έφθασε να αντιπροσωπεύει μόλις το 1% του ΑΕΠ. Με την έναρξη της υγειονομικής κρίσης ο καθαρός δανεισμός από το εξωτερικό αυξήθηκε και αντιπροσώπευε το 5% του ΑΕΠ το 2020 και το 2021. Δυστυχώς, η μείωση του εξωτε-

ρικού δανεισμού την περίοδο 2009-2021 (δηλαδή η μείωση της εξάρτησης από την ξένη αποταμίευση) δεν επετεύχθη μέσω της αύξησης της εθνικής αποταμίευσης αλλά λόγω της μεγάλης πτώσης των επενδύσεων. Την περίοδο 2009-2021 οι επενδύσεις στην Ελλάδα αντιπροσώπευαν μόλις το 12% του ΑΕΠ – έναντι 23% την περίοδο 1995-2008. Ως μέτρο σύγκρισης σημειώνουμε ότι για τον μέσο όρο της Ευρωζώνης οι επενδύσεις αντιπροσώπευαν το 21% του ΑΕΠ την περίοδο 2009-2021.

Η εξέλιξη της (ήδη ελλιπούς) εθνικής αποταμίευσης ήταν ακόμη περισσότερο απογοητευτική. Σύμφωνα με στοιχεία του ΔΝΤ, η εθνική αποταμίευση από 19% του ΑΕΠ που ήταν την περίοδο 1980-1994, μειώθηκε στο 11% την περίοδο 1995-2008 – παρά την ταχεία άνοδο των εισοδημάτων αυτή την περίοδο, και μειώθηκε περαιτέρω στο 10% την περίοδο 2009-2021. (Το αντίστοιχο ποσοστό για τον μέσο όρο της Ευρωζώνης την τελευταία περίοδο ήταν 24%.)

Η διατήρηση ενός ικανοποιητικού ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης χωρίς μεγάλο επιπλέον εξωτερικό δανεισμό (δεδομένου του υπάρχοντος πολύ υψηλού εξωτερικού χρέους) απαιτεί μεγάλη αύξηση της εθνικής αποταμίευσης και των επενδύσεων. Χωρίς αύξηση των επενδύσεων είναι αδύνατο να επιτευχθεί ικανοποιητικός και διατηρήσιμος ρυθμός οικονομικής ανάπτυ-

ξης. Χωρίς αύξηση της εθνικής αποταμίευσης, η οποιαδήποτε αύξηση των επενδύσεων και του ΑΕΠ με ξένα δανεικά θα είναι βραχύβια, θα προσθέσει μία ακόμη χρεοκοπία στην ιστορία της χώρας και θα αναβάλει έτι περαιτέρω την πολυπόθητη σύγκλιση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ελλάδας με τον μέσο όρο της Ευρωζώνης.

Η σημασία της διατήρησης υψηλού ποσοστού αποταμίευσης είναι γνωστή: π.χ. οι ταχέως αναπτυσσόμενες οικονομίες της Ανατολικής Ασίας επιδεικνύουν για δεκαετίες υψηλότερα ποσοστά εθνικής αποταμίευσης, ενώ η αναπτυξιακή υστέρηση των χωρών της Λατινικής Αμερικής συμβαδίζει με χαμηλά ποσοστά εθνικής αποταμίευσης.

Μια πιο κρίσιμη σύγκριση είναι μεταξύ της Ελλάδας και της Τουρκίας, η οποία είχε μέση

ετήσια εθνική αποταμίευση ίση με 24% του ΑΕΠ την περίοδο 1995-2021, έναντι του μόλις 10% της Ελλάδας την ίδια περίοδο. Η διαφορά στα ποσοστά αποταμίευσης μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας αντανακλάται στη μακροχρόνια οικονομική επίδοση των δύο χωρών, όπως φαίνεται στο γράφημα, το οποίο δείχνει την εξέλιξη του ΑΕΠ στις δύο χώρες.

Το γράφημα αποτυπώνει τη μεγάλη χειροτέρευση της σχετικής οικονομικής δύναμης της Ελλάδας. Ενώ το ελληνικό ΑΕΠ υπολειπόταν μόνο κατά 33 δισ. δολάρια του τουρκικού ΑΕΠ το 1995, η διαφορά αυτή γιγαντώθηκε και το 2021 το τουρκικό ΑΕΠ ήταν κατά 600 δισ. δολάρια μεγαλύτερο του ελληνικού (παρά τη μεγάλη υποτίμηση της τουρκικής λίρας).

Το έλλειμμα εθνικής αποταμίευσης της Ελλάδας οφείλε-

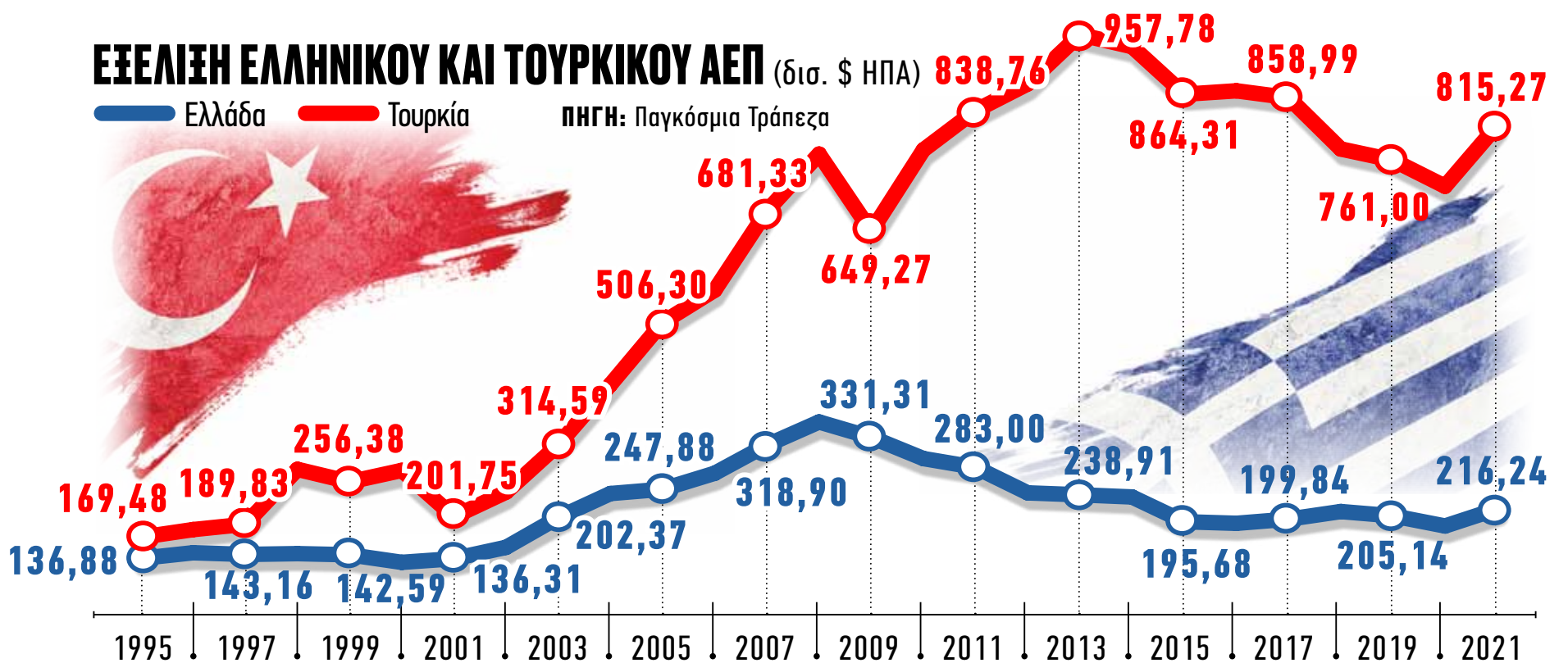
ται σε σημαντικό βαθμό στην αποταμιευτική συμπεριφορά των νοικοκυριών, των οποίων η αποταμίευση ως ποσοστό του διαθέσιμου εισοδήματος ήταν κατά μέσο όρο *αρνητική* (-2%) τα τελευταία 12 χρόνια (έναντι 13% στην Ευρωζώνη).

Η ελλιπής αποταμίευση στην Ελλάδα είναι απόλυτα κατανοητή για τα οικονομικώς ασθενέστερα νοικοκυριά, καθώς οι πραγματικές ανάγκες τους συχνά υπερβαίνουν τα εισοδήματά τους. Αυτό συμβαίνει και σε άλλες χώρες της Ευρωζώνης, όπου σχεδόν το σύνολο των αποταμιεύσεων προέρχεται από την αποταμίευση των πιο εύπορων νοικοκυριών. Σε αντίθεση με άλλες χώρες, τα εύπορα νοικοκυριά στην Ελλάδα αποταμιεύουν πολύ λίγο.

Η ανάδειξη της αποταμίευσης (και όχι της επιδεικτικής κατανάλωσης) ως επιθυμητής κοινωνικά συμπεριφοράς είναι αναγκαία για το μέλλον της Ελλάδας. Η προϊούσα δημογραφική γήρανση κάνει αυτή την ανάγκη ακόμη πιο επιτακτική. Η πολιτεία – πέραν της συντενούς δημοσιονομικής διαχείρισης - θα μπορούσε να συμβάλει στην επίτευξη αυτού του εθνικού στόχου μέσω επιδότησης της αποταμιευτικής δραστηριότητας των νοικοκυριών με πόρους που θα προκύψουν από τη φορολόγηση της επιδεικτικής κατανάλωσης.

Χωρίς αύξηση της εθνικής αποταμίευσης, η οποιαδήποτε αύξηση των επενδύσεων και του ΑΕΠ με ξένα δανεικά θα είναι βραχύβια, θα προσθέσει μία ακόμη χρεοκοπία στην ιστορία της χώρας

ΑΦΙΕΡΩΜΑ **Ελληνική οικονομία: Προϋποθέσεις ανάπτυξης**

Η παραγωγή προϊόντων μεταποίησης ασκεί δυσανάλογη επιρροή στην παραγωγικότητα και στην ικανότητα για καινοτομία μιας χώρας. Η μεταποίηση είναι ένας πολύ ιδιαίτερος κλάδος της οικονομίας. Ένα πολύ σημαντικό χαρακτηριστικό του είναι ότι οδηγεί σε σύγκλιση στην παραγωγικότητα της εργασίας πολύ γρηγορότερα από οποιονδήποτε άλλον κλάδο. Η σημασία του κλάδου αυτού απαιτεί πολιτικές που να τον στηρίζουν διαχρονικά καθώς η ωρίμανση των επενδύσεων σε αυτόν τον κλάδο έχουν συνήθως μεγάλο χρονικό ορίζοντα. Οι πολιτικές αυτές θα πρέπει να αποτρέπουν τη μείωση της μεταποίησης σε όρους προστιθέμενης αξίας και ως ποσοστό του ΑΕΠ. Στην περίπτωση της Ελλάδος η αύξηση της σχετικής σημασίας της μεταποίησης είναι θέμα υψίστης σημασίας για την ελληνική οικονομία. Η διάρκεια και η ένταση της πρόσφατης οικονομικής κρίσης που πέρασε η Ελλάδα και την έφερε κοντά στη χρεοκοπία σχετίζεται άμεσα με τη δυνατότητά της να παράγει προϊόντα μεταποίησης τόσο για την εσωτερική αγορά όσο και για εξαγωγές. Η δυνατότητα του κλάδου αυτού να βοηθάει άλλους τομείς της οικονομίας δεν θα πρέπει να υποτιμάται (π.χ. αγροτική παραγωγή, υπηρεσίες υψηλής τεχνολογίας, τουρισμός).

Και ενώ το θέμα που αφορά τη σημασία της μεταποίησης στο ΑΕΠ και την προστιθέμενη αξία είναι σημαντικό, η απασχόληση στον κλάδο αυτόν είναι διαφορετικό ζήτημα. Η βελτίωση της τεχνολογίας και η επακόλουθη αύξηση της παραγωγικότητας οδηγούν στη μείωση της απασχόλησης του κλάδου αυτού σε όλες τις χώρες. Η αποβιομηχανοποίηση της ελληνικής οικονομίας οδήγησε σε περαιτέρω μείωση της απασχόλησης στον κλάδο αυτόν. Η πιθανότητα να αντιστραφεί η μειωτική τάση στην απασχόληση στην μεταποίησης είναι πολύ μικρή. Παρότι το μέλλον της απασχόλησης φαίνεται να είναι στον κλάδο των υπηρεσιών, είναι σημαντικό να γίνει αντιληπτό ότι η ευρωστία της μεταποίησης μπορεί να λειτουργήσει ως πολλαπλασιαστής για τους υπόλοιπους κλάδους της οικονομίας.

Η παρούσα συγκυρία προσφέρει

Είναι σημαντικό να γίνει αντιληπτό ότι η ευρωστία της μεταποίησης μπορεί να λειτουργήσει ως πολλαπλασιαστής για τους υπόλοιπους κλάδους της οικονομίας

Η σημασία της μεταποίησης για την ελληνική οικονομία

Του **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗ**, Καθηγητή Τμήματος Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

μία ευκαιρία για την αναζωογόνηση της ελληνικής μεταποίησης. Η αύξηση του ενεργειακού κόστους οδηγεί σε αύξηση τόσο του μεταφορικού κόστους όσο και των πιέσεων στην εφοδιαστική αλυσίδα (που προϋπήρχαν της ενεργειακής κρίσης). Η αύξηση του κόστους μεταφορών δημιουργεί τις συνθήκες για τη δημιουργία συγκριτικού πλεονεκτήματος σε προϊόντα (και υπηρεσίες) που παράγονται σε γεωγραφική γειτνίαση με τις μεγάλες ευρωπαϊκές αγορές αλλά και για την ελληνική αγορά. Η υποκατάσταση εισαγόμενων (κυρίως από την Ασία) με ελληνικά προϊόντα είναι μία διαδικασία που η ενεργειακή κρίση μπορεί να εντείνει.

Στην παραπάνω διαδικασία σημαντικό ρόλο θα παίξει η σταθερότητα της ελληνικής οι-

κονομίας καθώς το παράθυρο ευκαιρίας που παρουσιάζεται για την υποκατάσταση αυτή δεν θα μείνει ανοιχτό για πάντα. Οι επενδυτές σε όλους τους κλάδους δεν επιθυμούν εκπλήξεις στην οικονομία και αυτό ισχύει ακόμα περισσότερο στις επενδύσεις στη μεταποίηση καθώς η μεταφορά της παραγωγής σε άλλη τοποθεσία έχει ακόμα μεγαλύτερο κόστος. Η πολιτική σταθερότητα και η διακομματική παραδοχή της σημασίας του παραγωγικού κεφαλαίου δημιουργούν έναν επιπλέον δείκτη ασφάλειας τόσο για τους επενδυτές όσο και για την απασχόληση στον κλάδο αυτόν.

Η σταθερότητα βέβαια τόσο οικονομικά όσο και πολιτικά σχετίζεται με τη μεταποίηση. Το εύρος του κλάδου της μεταποίησης καθόριζε στο παρελθόν και

το εύρος της μεσαίας τάξης στις ευρωπαϊκές χώρες. Χωρίς τη δυναμική αυτού του τομέα, οι κοινωνίες πιο εύκολα διχάζονται μεταξύ πλουσίων και φτωχών: σε αυτούς που έχουν σταθερές και καλά αμειβόμενες δουλειές και αυτούς που δεν έχουν. Οι σταθερές και καλά αμειβόμενες δουλειές δημιουργούν και ενισχύουν τη μεσαία τάξη σε κάθε χώρα και αυτή με τη σειρά της ενισχύει τους θεσμούς και τη δημοκρατία. Υπό αυτό το πρίσμα η σταθεροποίηση της απασχόλησης στη μεταποίηση μαζί με τις υψηλά αμειβόμενες θέσεις απασχόλησης που δημιουργούν οι υπηρεσίες υψηλής τεχνολογίας και ο κλάδος των υπηρεσιών μπορούν να προσφέρουν σταθερότητα οικονομική, κοινωνική και πολιτική στην Ελλάδα τα επόμενα χρόνια.

Τα «κλειδιά» για ένα ασφαλές μέλλον στην οικονομία

Στην «αυγή» μιας νέας χρονιάς, με τους προβληματισμούς να μένουν ανοικτοί, την πολιτική περίοδο των επόμενων μηνών να μοιάζει ασταθής και την κουβέντα γύρω από τις βουλευτικές εκλογές να έχει ξεκινήσει, η χώρα μας έχει ανάγκη από σοβαρές παρεμβάσεις που θα διατηρήσουν την πορεία ανάπτυξής της.

Παράλληλα, την ίδια περίοδο το διεθνές περιβάλλον παραμένει ασταθές, και οι μνήμες της προηγούμενης δεκαετούς οικονομικής κρίσης ωπές.

Για να αντιστρέψουμε λοιπόν τη διάχυτη αβεβαιότητα απαιτείται βελτίωση της ποιότητας των θεσμών για να αυξηθεί η ελκυστικότητα της χώρας ως επενδυτικού προορισμού, εξωστρέφεια, καινοτομία σε όλους τους κλάδους και τις επιχειρήσεις της χώρας για την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των εξαγωγών, ενίσχυση της μεταποίησης ώστε να προσεγγίσει η παραγωγικότητα της εργασίας τον μέσο όρο

της ευρωζώνης, μια υπεύθυνη δημοσιονομική πολιτική που να είναι στοχευμένη στα ευάλωτα στρώματα του πληθυσμού χωρίς να ενισχύει τον πληθωρισμό, ενίσχυση του ανταγωνισμού ώστε να υπάρξει συμπίεση του περιθωρίου κέρδους των επιχειρήσεων προκειμένου να τιθασευτεί ο πληθωρισμός, αύξηση της εθνικής αποταμίευσης χωρίς την οποία η οποιαδήποτε αύξηση των επενδύσεων και του ΑΕΠ με ξένα δανεικά θα είναι βραχύβια και θα προσθέσει άλλη μια χρεοκοπία στην ιστορία της χώρας, αντιμετώπιση της στασιμότητας και της ανασφάλειας που βιώνουν οι πολίτες, αποκλιμάκωση του υψηλού δημοσίου χρέους ως ποσοστού του ΑΕΠ τόσο μέσω της αναπτυξιακής δυναμικής της ελληνικής οικονομίας όσο και της μείωσης των πρωτογενών δημοσιονομικών ελλειμμάτων και μια συνολική προσπάθεια επίτευξης μιας «κανονικότητας» που είναι παρόμοια με αυτήν των προηγμένων χωρών, και όχι μια «επιστροφή στην κανονικότητα» της Ελλάδας πριν την κρίση.

Η Κοινότητά μας

Του Καθηγητή **ΒΑΣΙΛΗ ΠΑΠΑΔΑΚΗ**, Αντιπρύτανη Διεθνούς Συνεργασίας και Ανάπτυξης ΟΠΑ

Οι εκπρόσωποι 16 αμερικανικών πανεπιστημίων υψηλού κύρους επισκέφθηκαν το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΟΠΑ) στις αρχές Νοεμβρίου στο πλαίσιο της «Συνόδου Φάρος 2022» που έγινε μετά από πρωτοβουλία του υπουργείου Παιδείας. Έτσι, μεταξύ άλλων βρέθηκαν στο ΟΠΑ και συνομίλησαν με τα μέλη των πρυτανικών αρχών του, εκπρόσωποι από το Yale University, το Johns Hopkins, το Columbia, το Carnegie Mellon, το University of Illinois at Urbana Champaign, το William & Mary, το Indiana, το California Polytechnic University και το University of Cincinnati. Βέβαια, αρκετά από τα παραπάνω πανεπιστήμια αποτελούν ήδη συνεργάτες του ΟΠΑ σε μια σειρά δράσεων διεθνοποίησης. Για παράδειγμα το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών έχει φιλοξενήσει τα τελευταία δύο χρόνια το Μάστερ στη Διοίκηση Επιχειρήσεων για Στελέχη (Executive MBA) του William and Mary, για το Global Immersion Program του. Παράλληλα, μεταξύ ΟΠΑ και Kelley School of Business του Indiana University υπάρχουν πολλαπλές συνεργασίες τα τελευταία δύο έτη. Αυτές ξεκινούν με επισκέψεις των προπτυχιακών του φοιτητών στην Ελλάδα για συνεργασία με προπτυχιακούς φοιτητές της Σχολής Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΟΠΑ και συνεχίζουν σε ερευνητικές συνεργασίες μεταξύ καθηγητών των δύο Ιδρυμάτων σε αντικείμενα όπως τα health and sports analytics. Τέλος, τα δύο Ιδρύματα έχουν πρόσφατα υπογράψει μνημόνιο συνεργασίας, με το οποίο το ΟΠΑ θα αποτελέσει πλέον ευρωπαϊκό κόμβο εκπαίδευσης των προπτυχιακών φοιτητών του Kelley School of Business για εξαμηνιαίες σπουδές στην Ελλάδα. Αντίστοιχες συμφωνίες είναι υπό συζήτηση με το University of Illinois at Urbana Champaign και άλλα πανεπιστήμια των ΗΠΑ.

Η ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΩΝ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ

Τους επισκέπτες υποδέχθηκαν στο κτίριο της οδού Τροίας τα μέλη των Πρυτανικών Αρχών του Ιδρύματος, οι Κοσμήτορες των

Σχολών του καθώς και οι Πρόεδροι των οκτώ Τμημάτων του. Ο Πρύτανης του ΟΠΑ **Δημήτρης Μπουραντώνης** και ο υπογράφων παρουσίασαν σύντομα την ιστορία του Πανεπιστημίου, τη θέση του στο ελληνικό πεδίο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και τα επιτεύγματά του για τα οποία η ακαδημαϊκή κοινότητα του Ιδρύματος είναι υπερήφανη. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στον στρατηγικό στόχο της διεθνοποίησης και στις δράσεις για την ενίσχυση των διεθνών εκπαιδευτικών και ερευνητικών συνεργασιών του Ιδρύματος με ανώτατα εκπαιδευτικά Ιδρύματα και ερευνητικούς φορείς του εξωτερικού. Σε μια σύντομη ομιλία, η Αναπληρώτρια Καθηγήτρια κυρία **Κατερίνα Πραματάρη**, επιστημονική υπεύθυνη του Κέντρου Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας του ΟΠΑ, παρουσίασε το έργο του Κέντρου, που έχει ως βασικό στόχο την υποστήριξη επιχειρηματικών ομάδων κατά τα πρώιμα στάδια και τη διασύνδεση του χώρου της καινοτομίας επιχειρηματικότητας με την αγορά μέσω των προγραμμάτων ανοικτής καινοτομίας. Τέλος, εκ μέρους της αμερικανικής αντιπροσωπείας, ο κ. **Shawn Reynolds**, Αναπληρωτής Αντιπρόεδρος Διεθνών Σχέσεων του Indiana University, αναφέρθηκε στους στόχους της επίσκεψης

Δεκαέξι κορυφαία αμερικανικά πανεπιστήμια στο ΟΠΑ

Ολοκληρώθηκαν η επίσκεψη και οι συζητήσεις των Αμερικανών πανεπιστημιακών με τις Πρυτανικές Αρχές του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών με μεγάλη επιτυχία και κοινό ενδιαφέρον για συνεργασίες

των εκπροσώπων των αμερικανικών πανεπιστημίων και στην προοπτική συνεργασιών σε τομείς κοινού ενδιαφέροντος.

ΟΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στη διάρκεια της επίσκεψης των Αμερικανών πανεπιστημιακών στο ΟΠΑ έγινε συζήτηση μεταξύ των εκπροσώπων των αμερικανικών Ιδρυμάτων και της διοίκησης των κοσμητόρων των σχολών και των προέδρων των Τμημάτων του ΟΠΑ, για πιθανές συνεργασίες σε ένα μεγάλο εύρος δυνατοτήτων, όπως:

Κοινά ερευνητικά σεμινάρια σε όλα τα αντικείμενα που θεραπεύει το ΟΠΑ. Με την ευχέρεια που μας παρέχει η νέα τεχνολογία αυτά είναι εφικτά κατ' αρχήν διαδικτυακά, αλλά και διά ζώσης.

Επισκέψεις και ανταλλαγές καθηγητών για έρευνα και για διδασκαλία. Η δράση αυτή προτάθηκε από αρκετά από τα φιλοξενούμενα ιδρύματα, όμως είναι κάτι που προϋποθέτει εξεύρεση χρηματοδότησης.

Ανταλλαγή φοιτητών μεταξύ προπτυχιακών αλλά και μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται από τα πανεπιστήμια των ΗΠΑ στο να αποκτήσουν οι φοιτητές τους διεθνείς προσλαμβάνουσες παραστάσεις μέσω γνωριμίας με

ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΝΤΑΣ ΜΙΑ ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗΣ

(Με σημαντικά διεθνή πανεπιστήμια)

ΒΑΘΜΟΣ ΔΕΣΜΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ

1 Κοινά βραχυχρόνια προγράμματα (π.χ. University of Indiana Bloomington, William and Mary, Virginia)

3 Το ΟΠΑ να αποτελεί ευρωπαϊκό κόμβο εκπαίδευσης προπτυχιακών φοιτητών για ένα εξάμηνο με πιστωτικές μονάδες (π.χ. Indiana University Bloomington)

5 Διπλά και κοινά μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών (Dual and Joint Master's Degrees) όπως με Pavia University Italy, Stevens University USA, EDHEC France

7 Κοινά διδακτορικά προγράμματα σπουδών (π.χ. University of Lausanne)

2 **Θερινά σχολεία και προγράμματα Εκπαίδευσης Μεταπτυχιακών ή/και προπτυχιακών φοιτητών** (π.χ. Michigan State, University of Georgia)

4 **Ανταλλαγή μελών ΔΕΠ και ερευνητών**

6 **Συνεργασία μεταξύ ερευνητικών ομάδων** (research partnerships in all fields)

φοιτητές που έχουν διαφορετική κουλτούρα, ενδιαφέροντα και τρόπο σκέψης. Πρόκειται για ένα πεδίο κοινού ενδιαφέροντος με σημαντικές προοπτικές για το ΟΠΑ και τους φοιτητές του. **Θερινά Σχολεία (Summer Schools)**. Πρόκειται για έναν τομέα στον οποίο η Ελλάδα διαθέτει σημαντικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. Αρκετοί από τους επισκέπτες μας εξέφρασαν την επιθυμία υλοποίησης θερινού σχολείου σε επίκαιρα θέματα του κόσμου των επιχειρήσεων και της οικονομίας, το οποίο θα συνδυαζόταν με τη γνωριμία με την αρχαία ελληνική κληρονομιά, αλλά και το παρόν της χώρας και τις προοπτικές της. Μάλιστα το καλοκαίρι του 2022 το Τμήμα Μάρκετινγκ και Επικοινωνίας του ΟΠΑ υλοποίησε θερινό σχολείο

σε συνεργασία με το Michigan State University των ΗΠΑ. Πάντως, στη διάρκεια των συζητήσεων που έγιναν, θετικά σχολιάστηκε από αρκετούς επισκέπτες η σημαντική επίδραση του ΟΠΑ σε θέματα εφαρμοσμένης οικονομικής πολιτικής αλλά και διοικητικής πρακτικής. Είναι γεγονός ότι όχι μόνο αρκετοί υπουργοί Οικονομικών του πρόσφατου παρελθόντος προέρχονται από το Ίδρυμά μας, αλλά και αρκετοί καθηγητές του κατέχουν ή κατείχαν θέσεις ευθύνης οι οποίες επηρεάζουν όχι μόνο την οικονομική πολιτική της χώρας αλλά και την πολιτική σε θέματα επιχειρηματικότητας, νέων τεχνολογιών και διοικητικής πρακτικής. Συνεργασία σε όλα τα πιο πάνω πεδία φαίνεται ότι είναι εφικτή με τη μορφή

σεμιναρίων ή και ερευνητικών έργων. Συζητήθηκε ακόμα και η συνεργασία με το υπό ίδρυση Κέντρο Αμερικανικού Πανεπιστημίου στην Αθήνα σε θέματα «International Political Economy», «Geopolitics/International Negotiations» και «Public Health Policy». **Συνεργασία σε επίπεδο διδακτορικών σπουδών** (π.χ. κοινά διδακτορικά προγράμματα). **Διερεύνηση δυνατοτήτων για dual degrees ή/και joint degrees** μεταξύ μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών. Πρόκειται για έναν ιδιαίτερα φιλόδοξο στόχο, ο οποίος προϋποθέτει ένα υψηλό επίπεδο εμπιστοσύνης μεταξύ των Ιδρυμάτων αλλά και υψηλό επίπεδο δέσμευσης. Η πιο πάνω καταγραφή των εν-

διαφερόντων των φιλοξενούμενων πανεπιστημίων ταιριάζει με τη στρατηγική διεθνοποίησης του ΟΠΑ, η οποία παρουσιάζεται στο Σχήμα 1 και η οποία ξεκινά από συνεργασίες χαμηλής δέσμευσης και ολοκληρώνεται με συνεργασίες που προϋποθέτουν σημαντικό βαθμό εμπιστοσύνης, όπως τα κοινά διδακτορικά προγράμματα σπουδών, οι συνεργασίες μεταξύ ερευνητικών ομάδων και τα διπλά και κοινά μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών.

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΩΝ

Από την πλευρά του Ιδρύματος, είμαστε ιδιαίτερα ευχαριστημένοι από το υψηλό ενδιαφέρον που έδειξαν οι εκπρόσωποι των αμερικανικών πανεπιστημίων στην

προοπτική συνεργασίας τους με το ΟΠΑ. Οι συνεργασίες αυτές διανοίγουν νέους ορίζοντες στην έρευνα και στην εκπαίδευση προς όφελος των φοιτητών μας, των καθηγητών, αλλά και των αποφοίτων μας. Ο στρατηγικός στόχος της διεθνοποίησης του ΟΠΑ που έχουμε θέσει από την αρχή, φιλοδοξεί να εκπληρώνεται μέσα από ποιοτικές συνεργασίες υψηλού επιπέδου. Τόσο το Πανεπιστήμιο κεντρικά όσο και οι κοσμητείες του αλλά και τα οκτώ Τμήματά του καλούνται να συμβάλλουν στην επίτευξη αυτών των στόχων.

Όμως, η στρατηγική διεθνοποίησης του ΟΠΑ δεν εξαντλείται σε συνεργασίες με πανεπιστήμια των ΗΠΑ. Αντίθετα, φιλοδοξεί να αναπτύξει νέες συνεργασίες και να αξιοποιήσει τις ήδη υπάρχουσες συνεργασίες του Ιδρύματος σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο (π.χ. συνεργασίες με πανεπιστήμια της Κίνας, της Ταϊβάν, της Σιγκαπούρης και της Ινδίας).

Ας μη λησμονούμε ότι το ΟΠΑ από το 1987 μέχρι σήμερα έχει αναπτύξει το μεγαλύτερο, σε σχέση με το μέγεθός του, πρόγραμμα Erasmus στη χώρα, καθώς κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος ετοιμάζεται να υποδεχθεί περισσότερους από 400 διεθνείς φοιτητές και έχει ήδη υλοποιησει περισσότερες από 230 διδρυματικές συμφωνίες Erasmus. Παράλληλα, στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών στεγάζεται ένα από τα πρώτα Business Confucius Centers που ιδρύθηκε στην Ευρώπη, με ένα από τα κορυφαία πανεπιστήμια της Κίνας. Με την υποχώρηση του κορωνοϊού και το άνοιγμα της Κίνας στον έξω κόσμο, θα υπάρξουν αντίστοιχες ευκαιρίες συνεργασίας και με πανεπιστήμια της Κίνας.

Η διεθνοποίηση των ελληνικών πανεπιστημίων είναι ένας μακρύς και επίπονος δρόμος, στον οποίο λίγα Ιδρύματα έχουν μέχρι σήμερα αφιερώσει την αναγκαία προσοχή και πόρους. Η αναζήτηση της διεθνοποίησης δεν θα πρέπει να οδηγήσει σε συνεργασίες με Ιδρύματα χαμηλού κύρους και χαμηλής αναγνωρισιμότητας. Αντίθετα, παρουσιάζεται η ευκαιρία δημιουργίας μιας στρατηγικής διεθνοποίησης με έμφαση στην ποιότητα. Προς τον σκοπό αυτόν κινείται το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Η διεθνοποίηση αποτελεί για εμάς τον δρόμο προς το μέλλον.

Συζητήσεις για κοινά προγράμματα και συνεργασίες με το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών είχαν τα μέλη της αντιπροσωπείας των 16 αμερικανικών ΑΕΙ που επισκέφθηκαν τις εγκαταστάσεις του και ξεναγήθηκαν στα αμφιθέατρό του

Αναλύοντας την ποιότητα του νερού από δορυφόρους

Η Accenture θέτει καθημερινά τον άνθρωπο στο επίκεντρο της στρατηγικής, των λύσεων, των πρωτοβουλιών και των συνεργασιών που αναπτύσσει, συμβάλλοντας ενεργά στον μετασχηματισμό της κοινωνίας και της οικονομίας

Η Accenture αποτελεί παγκοσμίως κορυφαία εταιρεία παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών σε μεγάλους οργανισμούς με υψηλή εξειδίκευση και εμπειρία στον τομέα των ψηφιακών τεχνολογιών. Με βάση τον εταιρικό της σκοπό «to deliver on the promise of technology and human ingenuity», η Accenture θέτει καθημερινά τον άνθρωπο στο επίκεντρο της στρατηγικής, των λύσεων, των πρωτοβουλιών και των συνεργασιών που αναπτύσσει, συμβάλλοντας ενεργά στον μετασχηματισμό της κοινωνίας και της οικονομίας. Στο πλαίσιο των δράσεων Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, η εταιρεία σχεδίασε και ανέπτυξε πρόσφατα μια ολοκληρωμένη ψηφιακή εφαρμογή με τίτλο **Water Quality Monitoring App** για την παρακολούθηση και ανάλυση της ποιότητας του νερού σε παράκτιες περιοχές με αξιοποίηση δεδομένων από δορυφόρους.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Η εφαρμογή, η οποία αναπτύχθηκε εξ ολοκλήρου από το παγκόσμιο κέντρο καινοτομίας Applied Intelligence της Accenture στην Ελλάδα, δίνει τη δυνατότητα στον χρήστη να επιλέγει παράκτιες περιοχές και να ερευνά την ποιότητα του νερού, κάνοντας:
-Ανάλυση και σύγκριση της ποιότητας του νερού για μια περιοχή σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα. Επομένως, ο χρήστης μπορεί να εντοπίζει και να παρακολουθεί την επίδραση ανθρώπινων δράσεων ή φυσικών φαινομένων στην ποιότητα του νερού.
-Ανάλυση και σύγκριση της ποιότητας του νερού σε διαφορετικές περιοχές για την κατάρτιση πλάνου δράσεων και παρεμβάσεων με στόχο τη βελτίωση της

ποιότητας των νερών.

-Ανάλυση του ιστορικού δείκτη ποιότητας νερού ανά περιοχή καθώς και λεπτομερή ανάλυση του κάθε χαρακτηριστικού που συμβάλλει στην ποιότητά του.
-Πρόβλεψη της ποιότητας του νερού σε επίπεδο εβδομάδας ανά περιοχή για λήψη αποφάσεων και διαμόρφωση στρατηγικής.
Η εφαρμογή έχει υλοποιηθεί ώστε να μπορεί να διαχειρίζεται πολλαπλά δεδομένα από δορυφόρους με αποτέλεσμα να μπορεί να διευρυνθεί σε πολλούς τομείς, ενώ η τεχνολογία που έχει χρησιμοποιηθεί την καθιστά εύκολα προσαρμόσιμη σε οποιοδήποτε λειτουργικό και οποιαδήποτε εταιρική πλατφόρμα και αρχιτεκτονική.
Απόρροια των παραπάνω η εφαρμογή **Water Quality Monitoring App** διακρίθηκε

πρόσφατα στη λίστα «**Change the World**» του περιοδικού **Fortune** στην Ελλάδα.

ΤΕΧΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Συλλογή Δεδομένων: Τα δεδομένα συλλέγονται από το Copernicus, ένα πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Διαστήματος (ESA) για την παρακολούθηση της Γης από δορυφόρους. Η Accenture υλοποίησε καινοτόμο αυτοματοποιημένο πρόγραμμα λήψης των μετρήσεων από τους δορυφόρους και μετατροπής τους σε δομημένη μορφή (excel, csv) για την περαιτέρω ανάλυσή τους.

Διαχείριση Δεδομένων: Καθώς τα δεδομένα προέρχονται από μετρήσεις δορυφόρων υπάρχουν περιπτώσεις εσφαλμένων

εγγραφών ή έλλειψης καταγραφών. Για τον λόγο αυτόν, η Accenture ανέπτυξε αυτοματοποιημένο πρόγραμμα ανάλυσης της ποιότητας των δεδομένων και διόρθωσής τους με χρήση στατιστικών μεθόδων. Ως αποτέλεσμα, ο χρήστης λαμβάνει αξιόπιστα δεδομένα για τα επιθυμητά χαρακτηριστικά σε μορφή χρονοσειράς για την περιοχή ενδιαφέροντος.

Δείκτης Ποιότητας Νερού (Water Quality Index): Μετά από ενδελεχή έρευνα σε επιστημονικές δημοσιεύσεις και στατιστική ανάλυση, η Accenture κατέληξε σε τύπο υπολογισμού του Δείκτη Ποιότητας Νερού με τιμές από 0 έως 10 (με 10 την άριστη ποιότητα νερού). Ο δείκτης χαρακτηρίζει την ποιότητα νερού λαμβάνοντας υπ' όψιν τα ακόλουθα κύρια χαρακτηριστικά/μετρήσεις του νερού: pH (βαθμός οξύτητας), θερμοκρασία, θολότητα, διαλυμένο οξυγόνο, συγκέντρωση χλωροφύλλης.

Πρόβλεψη Ποιότητας Νερού: Έχουν αναπτυχθεί αλγόριθμοι Μηχανικής Μάθησης βασισμένοι σε τεχνικές ανάλυσης και πρόβλεψης χρονοσειρών για την πρόβλεψη της ποιότητας του νερού για τις επόμενες εβδομάδες. Οι αλγόριθμοι είναι γενικευμένοι ώστε να μπορούν να προβλέπουν τον Δείκτη Ποιότητας Νερού ανεξαρτήτως της διακύμανσης που εμφανίζει ο δείκτης στο πέρασμα του χρόνου.

Χαρακτηριστικά Προγράμματος: Το πρόγραμμα συλλογής και ανάλυσης δεδομένων καθώς και η ανάπτυξη του αλγορίθμου για την πρόβλεψη της ποιότητας νερού έχουν υλοποιηθεί σε Python δίνοντας τη δυνατότητα εγκατάστασης του προγράμματος σε κάθε λειτουργικό και εταιρική πλατφόρμα. Το πρόγραμμα παρέχει πολλά reports και λειτουργίες στον χρήστη χρησιμοποιώντας το «interactive data visualization software» Power BI, το οποίο εγκαθίσταται εύκολα σε υπολογιστές και πλατφόρμες.

Της ΜΑΡΙΑΣ ΛΙΑΤΣΟΥ

Τριάντα επτά φοιτητές και φοιτήτριες του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών βραβεύτηκαν για τη συμμετοχή τους σε εθελοντικές δράσεις κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2021-2022, σε μια ζεστή εκδήλωση που έγινε στα τέλη Νοεμβρίου. Μάλιστα φέτος, για πρώτη φορά δόθηκε και το Βραβείο «Εθελοντής ή εθελόντρια της Χρονιάς», το οποίο για το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022 έλαβε ο φοιτητής του Τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων, κ. **Μιχάλης Τσανάκας**. Το βραβείο αυτό θα απονέμεται ετησίως. Στην τιμητική εκδήλωση που διοργανώθηκε, η διοίκηση του Ιδρύματος βράβευσε τους εθελοντές φοιτητές και φοιτήτριες ακριβώς για την προσφορά τους στο πρόγραμμα δράσεων της Κοινωνικής Ευθύνης του.

Το βραβείο έδωσαν στους νεαρούς εθελοντές ο Πρύτανης του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, Καθηγητής **Δημήτρης Μπουραντώνης** και ο Αντιπρύτανης Οικονομικού Προγραμματισμού και Υποδομών και υπεύθυνος για το πρόγραμμα Κοινωνικής Ευθύνης, Καθηγητής **Κωνσταντίνος Δράκος**. Παράλληλα όμως, στην εκδήλωση βρέθηκαν και απηύθυναν χαιρετισμό ο κ. **Νικόλαος Βαφειάδης**, Αντιδήμαρχος Ψηφιακής Μετάβασης και Παιδείας του Δήμου Αθηναίων και ο κ. **Χαράλαμπος Μπόζιαρης**, προϊστάμενος του Τμήματος Διά Βίου Μάθησης του Δήμου Αθηναίων. Παρούσες ήταν επίσης η κυρία **Βασιλεία Νιννή**, τέως Καθηγήτρια ΟΠΑ, και η υποψήφια διδάκτορας του Ιδρύματος κυρία **Παυλίνα Κατιά**.

«Είναι ιδιαίτερα τιμητική για εμάς η σημερινή εκδήλωση που η παρουσία σας και μόνο καταδεικνύει το μέγεθος της αξίας της» δήλωσε από την πλευρά του ο φοιτητής που κέρδισε φέτος το βραβείο εθελοντισμού **Μιχάλης Τσανάκας**. Ο ίδιος ευχαρίστησε τις πρυτανικές αρχές του Ιδρύματος και τους εκπροσώπους του Τμήματος Δημοσίων Σχέσεων του, ενώ αναφέρθηκε στις στενές σχέσεις συνεργασίας που υπάρχουν στην ομάδα των εθελοντών AUEB GEN Z του Ιδρύματος. Η ομάδα των εθελοντών του ΟΠΑ έτσι την

Οι βραβευθέντες φοιτητές του ΟΠΑ με τους καθηγητές τους

Το ΟΠΑ βραβεύει τον Εθελοντισμό

Τριάντα επτά φοιτητές και φοιτήτριες του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών βραβεύτηκαν για τη συμμετοχή τους σε εθελοντικές δράσεις

προηγούμενη χρονιά ολοκλήρωσε όπως είπε «τη δημιουργία της πρώτης πανεπιστημιακής εφαρμογής στην Ελλάδα και για πρώτη φορά ξεναγήσαμε πρωτοετείς φοιτητές εξ αποστάσεως μέσω μιας νέας πλατφόρμας, και τη συμμετοχή μας σε εκδηλώσεις ως εθελοντές». «Μέσα από αυτές τις ενέργειες οι εθελοντές αποκτήσαμε νέες δεξιότητες» συνέχισε. «Μιλώντας προσωπικά πιστεύω πως με τον ρόλο του συντονιστή που έχω αναλάβει έχω αποκτήσει Communication και organizing skills. Όμως η σημαντικότερη δεξιότητα που έχω αναπτύξει είναι αυτή της ομαδικότητας» κατέληξε ο ίδιος.

Κατά την ομιλία του, ο Αντιπρύτανης του ΟΠΑ και υπεύθυνος του Προγράμματος Κοινωνικής Ευθύνης, Καθηγητής **Κωνσταντίνος Δράκος** ανέφερε μεταξύ άλλων ότι «το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, στη μακρόχρονη ιστορία του, υπηρετεί με

συνέπεια ένα σύνολο διαχρονικών αξιών, με ιδιαίτερη εστίαση στην Κοινωνική Προσφορά. Μέσα από τις δράσεις που σχεδιάζουμε προσπαθούμε να εμφυσήσουμε στην Πανεπιστημιακή Κοινότητα τις αξίες και τα ιδεώδη του εθελοντισμού». Συνεχίζοντας πρόσθεσε ότι «είμαστε πολύ χαρούμενοι, καθώς έχουμε συνεχώς καινούργια μέλη στις εθελοντικές ομάδες του ΟΠΑ. Σχεδιάζουμε για το επόμενο διάστημα ένα ευρύ πρόγραμμα δράσεων που φιλοδοξεί να συμβάλει θετικά στην κοινωνική ανάπτυξη και ευημερία όχι μόνο της ακαδημαϊκής κοινότητας του αλλά και της ευρύτερης κοινωνίας».

ΤΙ ΚΑΝΟΥΝ ΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ

Το ΟΠΑ, στο πλαίσιο του προγράμματος κοινωνικής ευθύνης και προσφοράς, σχεδιάζει μια σειρά ενεργειών που απευθύνονται στις φοιτήτριες και στους φοιτητές του, με στόχο τη βελ-

τίωση της ποιότητας ζωής τους αλλά και την καλλιέργεια μιας κουλτούρας αλληλεγγύης και κοινωνικής ευαισθητοποίησης. «Πυξίδα» του προγράμματος αποτελούν οι «17 Στόχοι του ΟΗΕ» για έναν καλύτερο, δικαιότερο και περισσότερο βιώσιμο κόσμο, ενώ μέσα από τις δράσεις του προσπαθεί να εμφυσήσει στην Πανεπιστημιακή Κοινότητα τις αξίες και τα ιδεώδη του εθελοντισμού.

Οι εθελοντικές ομάδες του ΟΠΑ, αποτελούμενες από φοιτήτριες και φοιτητές από όλα τα Τμήματά του, προσφέρουν πολύτιμο έργο σε δράσεις όπως: τα Κοινωνικά Φροντιστήρια, που διοργανώνονται από την Αρχιεπισκοπή και τον Δήμο Αθηναίων, την Εθελοντική Αιμοδοσία, όπου κάθε χρόνο πολλά μέλη της κοινότητας του ΟΠΑ συμβάλλουν στην ενίσχυση της τράπεζας αίματος του νοσοκομείου Παίδων Παναγιώτη και Αγλαΐας Κυριακού, τη συνεργασία με το φιλανθρωπικό

Σωματείο Ατόμων με Αναπηρίες «Ερμής» που έχει ως στόχο την ευαισθητοποίηση τόσο της κοινότητας του ΟΠΑ όσο και του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου σε θέματα Αναπηρίας.

ΠΟΙΟΙ ΒΡΑΒΕΥΤΗΚΑΝ

Για την προσφορά τους στα Κοινωνικά Φροντιστήρια: Μαρία Γκικόκα, Παύλος Κουρής, Ηλίας Κώστα, Ελευθέριος Μαρίνος, Ηλίας Μηλιώνης, Ιωάννα-Μαρία Παπιδάκη.

Για την προσφορά τους στην ομάδα Aueb Gen Z:

Κατερίνα Αναστασιάδη, Δημήτρης Γκοτσόπουλος, Αλέκος Γεωργούλιας, Μαριμίνα Κοκκίνου, Δέσποινα Κομπιρλέα, Γιώργος Μεταξάς, Ελένη Μιχαηλίδου, Μαρία Μπουρλή, Στέλλα Μυστεγγιώτη, Θεοδώρα Πανταζίδη, Μιχάλης Τσανάκας, Λυδία Τοπτσιάν, Κατερίνα Τσίτουρα, Βαγγέλης Χανιωτάκης.

Για την προσφορά τους στην ενημέρωση-ξενάγηση των πρωτοετών φοιτητών στο πλαίσιο της εορταστικής εβδομάδας τελετών υποδοχής του ακαδημαϊκού έτους 2022-2023:

Δέσποινα Γίτση, Δώρα Δημοπούλου, Έβελη Θεοδοσίου, Αικατερίνη Θηβαίου, Κατερίνα Καπράλου, Ευαγγελία Κοντεμινιώτη, Μαρία Μαλέσκου, Παναγιώτα Μαρκάκου, Ελευθέριος Νικολόπουλος, Χρυσή Ντεμερούκα, Ιωάννης Παπαδάκης, Άγγελος Περγαντής, Δημήτρης Σαπουνάς, Μελίνα Αζαριάδη Τοπάλογλου, Σταυρούλα Τρουπή, Γαλάτεια Χαρατσιά, Αλκίτα Χασιμάδι.

Advertorial**COCA-COLA ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

Ανοίγουμε ορίζοντες σε ένα πιο βιώσιμο μέλλον

Την ισχυρή οικονομική επίδραση της τοπικής δραστηριότητας της Coca-Cola στην Ελλάδα (Coca-Cola Τρία Εψιλον & Coca-Cola Hellas) αποτυπώνει η πρόσφατη μελέτη* του IOBE για το κοινωνικό-οικονομικό αποτύπωμα της εταιρείας. Η μελέτη, που καλύπτει την περίοδο 2019-2021, εξετάζει τη συμβολή της εταιρείας στην εθνική οικονομία, την εγχώρια απασχόληση και την επίδραση στην αλυσίδα αξίας των δραστηριοτήτων που συνδέονται με τον κλάδο αναψυκτικών, όπως τοπικοί προμηθευτές, σημεία πώλησης και παροχές υπηρεσιών.

Σύμφωνα με τη μελέτη, το παραγωγικό και διανεμητικό μοντέλο της εταιρείας στην Ελλάδα στηρίζει μια ευρύτερη εφοδιαστική αλυσίδα που απλώνεται σε κάθε γωνιά της χώρας μας. Αγροτική παραγωγή, βιομηχανικές μονάδες και επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται για την προμήθεια αγαθών, εταιρείες εμπορίου και εστίασης που διανέμουν τα τελικά προϊόντα στους καταναλωτές συνθέτουν αυτή την αλυσίδα που αφήνει διαχρονικά ένα υπολογίσιμο αποτύπωμα στην Ελλάδα.

Η συνολική συνεισφορά της αλυσίδας αξίας που δημιουργεί η Coca-Cola στην Ελλάδα συνοψίζεται ως εξής, σύμφωνα με τα στοιχεία για το 2021:

Για την εθνική οικονομία:

Η άμεση, έμμεση και προκαλούμενη επίδραση στην ελληνική οικονομία από το σύνολο της αλυσίδας αξίας της Coca-Cola στην Ελλάδα άγγιξε τα **€1,3 δισ. (0,7% του ΑΕΠ)**. Αυτό σημαίνει πως για κάθε **€1** προστιθέμενης αξίας της Coca-Cola στην Ελλάδα δημιουργούνται

€6 στην ελληνική οικονομία. Το αποτύπωμα της εταιρείας στην Ελλάδα συνδέεται και με τα έσοδα του κράτους που προκύπτουν από τη δραστηριότητά της, με τη συνολική συνεισφορά, το 2021, να ανέρχεται στο **1,2% των φορολογικών εσόδων του κράτους**.

Για την απασχόληση:

Μέσα από τη δραστηριότητα της Coca-Cola στην Ελλάδα προ-

κύπτει σημαντική συνεισφορά στην απασχόληση που αντιστοιχεί σε υποστήριξη **32.800 άμεσων και έμμεσων θέσεων εργασίας (0,7% της συνολικής απασχόλησης)**. Για κάθε **1 άμεση θέση εργασίας στην Coca-Cola στην Ελλάδα**, δημιουργούνται άλλες **16** στην ελληνική οικονομία.

Για τον κλάδο αναψυκτικών:

Η Coca-Cola στην Ελλάδα δημιουργεί σχεδόν το **50% του κύκλου εργασιών του κλάδου (48,5%)**, ενώ αποτελεί παράλληλα και τον μεγαλύτερο εργοδότη, απασχολώντας σχεδόν **1 στους 2 εργαζομένους (42,6%)**.

Την τριετία 2019-2021, η Coca-Cola στην Ελλάδα υλοποίησε επενδύσεις ύψους €75,6 εκατ. για την ενίσχυση της δραστηριότητάς της.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η συμβολή της Coca-Cola στην Ελλάδα διατηρήθηκε και κατά τη διάρκεια της πανδημίας το 2020, όπου λόγω των συνθηκών υπήρξε συρρίκνωση των μεγεθών της οικονομίας. Το 2021, η συμβολή από την άμεση δραστηριότητα της εταιρείας αυξήθηκε κατά **15%** σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

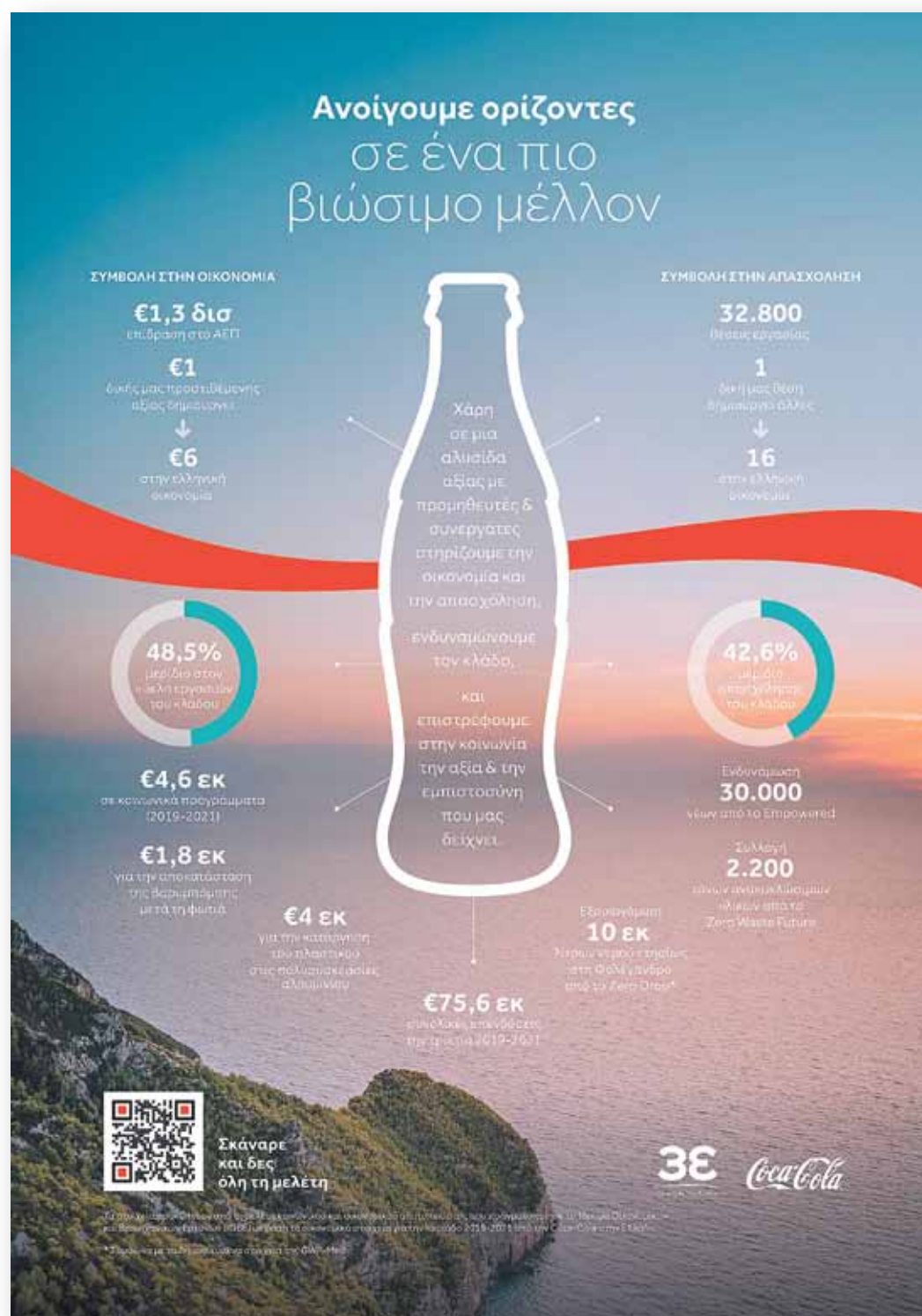
Επιπλέον, η μελέτη παρουσιάζει τα οικονομικά στοιχεία που προκύπτουν από τα προγράμματα και τις πρωτοβουλίες που υλοποιεί η εταιρεία για την **κοινωνική ευημερία και τη βιώσιμη ανάπτυξη**. Πιο συγκεκριμένα, προχώρησε σε:

Διάθεση **€4,6 εκατ. για κοινωνικά προγράμματα**, όπως τα Empowered, Zero Waste Future και Zero Drop (2019-2021).

Δωρεά **€1,8 εκατ. για την αποκατάσταση και την αναδάσωση** της περιοχής της Βαρυμπομπονη, μετά τη φωτιά (2021).

Επένδυση **€4 εκατ. για την κατάργηση της πλαστικής μεμβράνης** στις πολυσυσκευασίες αλουμινίου μέσω του νέου τύπου συσκευασίας KeelClip™ (2021).

* Η μελέτη εκπονήθηκε από το **Ιδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE)** με βάση τα οικονομικά στοιχεία για την περίοδο 2019-2021 από την Coca-Cola Τρία Εψιλον, την Coca-Cola Hellas S.A. και την Coca-Cola HBC Services M.E.Π.E., τοπική θυγατρική του Ομίλου Coca-Cola HBC.

Των **ΜΑΡΙΑΣ ΛΙΑΤΣΟΥ**
και **ΔΗΜΗΤΡΑΣ**
ΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ,
στελεχών του Τμήματος
Δημοσίων Σχέσεων
του ΟΠΑ

Την πρώτη εφαρμογή Εικονικής Περιήγησης (Virtual Walkthrough) σε ελληνικό πανεπιστήμιο με δυνατότητα απομακρυσμένης ξενάγησης μπορούν πλέον να απολαμβάνουν οι ψηφιακοί επισκέπτες του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών. Στόχος μάλιστα της χρήσης της είναι η βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών και της προσβασιμότητας στο Πανεπιστήμιο, καθώς σε αυτήν περιλαμβάνεται ειδική σήμανση των χώρων του για πολλές ΑμΕΑ.

Η εφαρμογή είναι ήδη διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του ΟΠΑ (www.aueb.gr) και παρέχει στον επισκέπτη τη δυνατότητα να περιηγείται στους χώρους του Ιδρύματος, να αναζητά και να βρίσκει υπηρεσίες και πληροφορίες, να ενημερώνεται για εκδηλώσεις και δράσεις που γίνονται στους χώρους του Πανεπιστημίου, να διαβάζει ενημερωτικό υλικό σε μορφή text και video με δυνατότητα αλληλεπίδρασης, να παρακολουθεί εκδηλώσεις σε ζωντανή μετάδοση και άλλες πολλές δυνατότητες.

Πρόκειται για μια web based εφαρμογή με υλικό που επικαιροποιείται και εμπλουτίζεται διαρκώς, και φιλοδοξεί να εξελιχθεί σε ένα ζωντανό και φιλόξενο εικονικό περιβάλλον του ΟΠΑ, προσβάσιμο σε όλους. Έτσι, μέσω του Virtual Walkthrough, προσφέρεται η δυνατότητα εξ αποστάσεως ξενάγησης σε όλους τους φοιτητές του Ιδρύματος (προπτυχιακούς - μεταπτυχιακούς), αλλά και σε φοιτητές από πανεπιστήμια του εξωτερικού που επιθυμούν να ξεναγηθούν σε όλες τις εγκαταστάσεις του. Η εξ αποστάσεως ξενάγηση διοργανώθηκε από το Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών σε συνεργασία με την εθελοντική ομάδα φοιτητών Aueb Gen Z. Μάλιστα, οι εθελοντές του ΟΠΑ ξενάγησαν

Μια ψηφιακή «βόλτα» στο Πανεπιστήμιο

Οι ψηφιακοί επισκέπτες του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών έχουν πλέον τη δυνατότητα απομακρυσμένης ξενάγησης

τους φοιτητές στους χώρους του Πανεπιστημίου δίνοντάς τους χρήσιμες πληροφορίες και λύνοντας πολλές από τις απορίες τους.

Η διαδικασία συμμετοχής στην εξ αποστάσεως ξενάγηση ήταν πολύ απλή. Επειτα από ενημέρωση όλων των φοιτητών σχετικά με τη θέσπιση της νέας αυτής υπηρεσίας που προσφέρεται μέσω του Virtual Walkthrough, οι πρωτοετείς φοιτητές που ενδιαφέρονταν είχαν τη δυνατότητα να δηλώσουν συμμετοχή

μέσω μιας ειδικής φόρμας επιλέγοντας την ημερομηνία και την ώρα που τους βολεύει κλείνοντας ραντεβού με τον προσωπικό τους online ξεναγό. Στη συνέχεια λάμβαναν στο email τους τον σύνδεσμο της συνάντησης, και μόνο με ένα click βρίσκονταν σε κοινό διαδικτυακό περιβάλλον με τον ξεναγό και η περιήγηση στους χώρους του Πανεπιστημίου... ξεκινούσε. Σημαντικό για τη διευκόλυνση της εμπειρίας όλων των φοιτητών είναι πως η συμμετοχή στην online ξενάγηση δεν απαιτούσε κάποια εφαρμογή, καθώς με το πάτημα του συνδέσμου οι χρήστες μεταφέρονταν σε ένα νέο παράθυρο της μηχανής αναζήτησης που ήδη χρησιμοποιούσαν. Η νέα αυτή υπηρεσία που προσφέρει το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών είχε πολύ μεγάλη συμμετοχή από τους πρωτοετείς φοιτητές του ακαδημαϊκού έτους 2022-2023,

οι οποίοι έδωσαν πολύ θετικό feedback.

«Οικοδεσπότης» ο ίδιος ο Πρύτανης του Ιδρύματος, Καθηγητής **Δημήτρης Μπουραντώνης** ανέφερε ότι «στόχος μας, ένα σύγχρονο και καινοτόμο πανεπιστημιακό περιβάλλον, που αξιοποιεί την τεχνολογία με τον καλύτερο δυνατό τρόπο προς όφελος όλων», ενώ ο Αντιπρύτανης, Καθηγητής **Κωνσταντίνος Δράκος** πρόσθεσε ότι «σχεδιάζουμε για το επόμενο διάστημα ένα ευρύ πρόγραμμα δράσεων που φιλοδοξεί να συμβάλει θετικά στην ψηφιακή ανάπτυξη του Πανεπιστημίου μας και της ακαδημαϊκής κοινότητάς του». Ο ιδρυτής της εταιρείας Vitrina Box που βοήθησε στην υλοποίηση του εγχειρήματος, **Νικόλαος Σωπύλης**, ανέφερε σχετικά ότι «αν θα μπορούσαμε να δώσουμε λοιπόν έναν ορισμό τι θα μπορούσε να σημαίνει "εξωστρέφεια" στην ψηφιακή εποχή, θα ήταν: Η ανεμπόδιση μεταφορά κουλτούρας και αλληλεπίδρασης ενός Πανεπιστημίου ή Οργανισμού με ένα άτομο ή με ένα σύνολο ατόμων στην ψηφιακή εποχή με την ίδια ευκολία και αμεσότητα όπως αυτό συμβαίνει στη φυσική πραγματικότητα χωρίς τους περιορισμούς της καθημερινότητας».

Η εφαρμογή Εικονικής Περιήγησης του ΟΠΑ υλοποιήθηκε στο πλαίσιο της δράσης Study in Greece και την υποστήριξη των εταιρειών Vitrina Box και Happy Act.

Τα καλά νέα

Της **ΑΛΙΣΙΑΣ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ**, στελέχους του Τμήματος Δημοσίων Σχέσεων του ΟΠΑ

Εξήντα δράσεις εθελοντικής αιμοδοσίας ως σήμερα

...και το 3ο Χριστουγεννιάτικο Παζάρι σε συνεργασία με το Σωματείο Ατόμων με Αναπηρίες «Ερμής»

Δίημερα εθελοντικής αιμοδοσίας διοργανώνει το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών επί σειρά ετών σε συνεργασία με το Γενικό Νοσοκομείο Παιδών Αθηνών «Παναγιώτη και Αγλαΐας Κυριακού». Μέσα από αυτά, τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητάς του βοηθούν τους συνανθρώπους μας και κυρίως τα παιδιά, μέσα από μια προσφορά αγάπης και αλληλεγγύης.

Το επόμενο «κάλεσμα» διοργανώνεται για το διήμερο της Τετάρτης 14 και Πέμπτης 15 Δεκεμβρίου και μάλιστα θα αποτελέσει την ευτυχή επέτειο της 60ής εθελοντικής αιμοδοσίας για το Ίδρυμα. Στην κινητή μονάδα αιμοληψίας του νοσοκομείου, προσέρχονται συνολικά περίπου 300 άτομα σε κάθε

διήμερο. Η εκδήλωση που πραγματοποιείται δύο φορές σε κάθε ακαδημαϊκό έτος (Δεκέμβριο και Μάιο), φιλοξενείται στην αίθουσα πολλαπλών χρήσεων του Αμφιθεάτρου Αντωνιάδου. Μετά από μια απλή διαδικασία συμπλήρωσης ερωτηματολογίου σχετικού με το ιατρικό ιστορικό του αιμοδότη, τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας προσέρχονται σε μια ανώδυνη και ασφαλή διαδικασία αιμοδοσίας που πραγματοποιείται από εξειδικευμένους νοσηλευτές που φροντίζουν ώστε αυτή η 20λεπτη εμπειρία να είναι όσο το δυνατόν πιο ευχάριστη. Αξιοσημείωτο είναι ότι τα τελευταία χρόνια έχουμε ενεργή συμμετοχή της ομάδας εθελοντών του Πανεπιστημίου που βοηθούν στην ομαλή διεξαγωγή της αιμοδοσίας, ενώ το προσεχές διήμερο

θα πλαισιώνεται από παράλληλη δράση «Υγείας» και Χριστουγεννιάτικο Παζάρι.

Συγκεκριμένα, μαζί με το φετινό διήμερο Αιμοδοσίας, θα φιλοξενηθεί για τρίτη φορά το Χριστουγεννιάτικο Παζάρι του Πανελληνίου Σωματείου Γονέων, Κηδεμόνων και Φίλων Ατόμων με Αναπηρίες «Ερμής», τα έσοδα του οποίου θα διατεθούν για τη βελτίωση των προσφερόμενων υπηρεσιών στα Άτομα με Αναπηρίες που φιλοξενεί το Σωματείο. Παράλληλα, τα μέλη της φοιτητικής, εθελοντικής και μη κερδοσκοπικής ομάδας «Will you... Marrow me?» θα ενημερώσουν όλους τους ενδιαφερόμενους για τη Δωρεά Μυελού των Οστών και θα προχωρήσουν στην καταγραφή Εθελοντών Δοτών Μυελού των Οστών.

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Πλατινένιος Χορηγός

Χρυσός Χορηγός

Αργυρός Χορηγός

